

KONJUNKTUR TENDENSENE

OKTOBER 1980

STATISTISK SENTRALBYRÅ Dronningensgate 16. Postboks 8131 Dep. Oslo 1. Tlf. (02) 4138 20

INNHold

Konjunkturtendensene i utlandet

Sammenfatning

Tabellvedlegg

Diagramvedlegg

Konjunkturtendensene i Norge

Sammenfatning

Konjunkturbarometer

Industriproduksjon

Arbeidsmarked

Konsumetterspørse

Prisutvikling

Utenriksøkonomi

Tabellvedlegg

Diagramvedlegg

KONJUNKTURTENDENSENE I OKTOBER

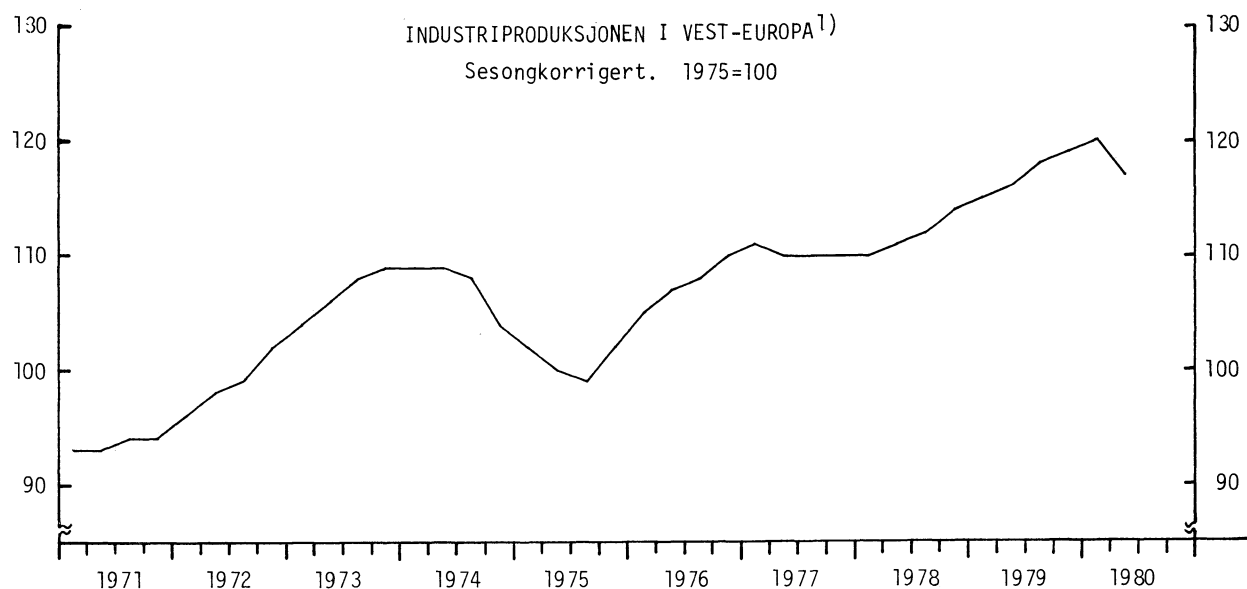
I V e s t - E u r o p a forsterker konjunkturedgangen seg noe. Særlig gjelder dette i Vest-Tyskland, der tallet på arbeidsløse er i forholdsvis kraftig oppgang og industriproduksjonen sterkt avtakende. Også i de tre andre store vest-europeiske landene er industriproduksjonen i nedgang. I Storbritannia er produksjonsnivået nå svært lavt. - Konjunkturedgangen i Vest-Tyskland skyldes i første rekke svikt i innenlandsetter-spørselen. Etter utviklingen i detaljomsetningsvolumet å dømme er konsumetterspørselen i nedgang både i Vest-Tyskland, Storbritannia og Frankrike. Svak reallønnsutvikling, blant annet som følge av den sterke prisstigningen, er trolig den vesentligste årsak til svikten i det private konsumet. I Vest-Tyskland og Storbritannia er også investeringsetterspørselen i nedgang.

Arbeidsløsheten er fortsatt tiltakende og høy. I EF-landene sett under ett var arbeidsløshetsprosenten 6,2 i juli, om lag 1 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere.

Også prisstigningen er fortsatt svært sterk i nesten alle land, men stigningstakten er gjennomgående avtakende. I juli var det veide gjennomsnitt av konsumprisene for EF-landene 13,7 prosent høyere enn i samme måned året før.

I S a m b a n d s s t a t e n e er konjunkturtendensene noe uklare. Gjennom første halvår forverret konjunktorene seg kraftig; industriproduksjonen gikk sterkt ned, og den ligger etter oppgaver fram til september på nivået fra tre år tilbake. Også detaljomsetningsvolumet viste svikt i første halvår, og tallet på arbeidsløse økte kraftig. Men i de siste månedene fram til august-september har en rekke konjunkturindikatorer vist tegn til bedring. Blant annet økte det sesongkorrigerte detaljomsetningsvolumet med 4 prosent fra 2. til 3. kvartal. Verdien av nye ordrer til industrien har tiltatt i juli og august. Tallet på arbeidsløse gikk betydelig ned fra juli til september, men det var da fortsatt hele 7,8 millioner arbeidsløse. Lagrene i industri er nå i nedgang, men de er likevel så store at de vil kunne virke dempende på produksjonsutviklingen. Konsumprisindeksen var i august 12,7 prosent høyere enn ett år tidligere. Myndighetene ser fortsatt prisstigningen som det sentrale økonomiske problem og søker å bremse den bl.a. ved å føre en forholdsvis stram kredittpolitikk. Pengemengde og rente har svingt kraftig. Bankenes renter på utlån til sine beste kunder steg fra 9 prosent i august til om lag 14 prosent i oktober. Blant annet på denne bakgrunn er det noe uvisst om tendensene til omslag oppover vil vise seg å være varige.

I J a p a n er utenlandsetterspørselen fortsatt i moderat oppgang. Også investeringsetterspørselen gir trolig vekstimpulser; verdien av nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder (sesongkorrigert) var i april-juni 20 prosent høyere enn i foregående tremånedersperiode. Men konsumetterspørselen endrer seg trolig lite. Etter oppgaver fram til og med juni å dømme har industriproduksjonen nå stagnert. Arbeidsløsheten er fortsatt lav; arbeidsløshetsprosenten var i juni 1,8, mot 1,9 ett år tidligere. Prisstigningstakten er avtakende. I juli var konsumprisindeksen og produsentprisindeksen henholdsvis 7,7 prosent og 15,6 prosent høyere enn i samme måned året før.

1) Tallet for 2. kvartal 1980 bygger bare på oppgaver for de fire største landene.

TABELLVEDLEGG FOR UTLANDET

Tabell 1. Storbritannia, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Ordretilg. 1) Sesongkorr. 1975=100	Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1976=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 15/1-74 = 100
1 9 7 8					
Oktober	102,3	97	101,1	1 350	201,1
November	102,8	131	100,6	1 333	202,5
Desember	103,8	108	102,9	1 324	204,2
1 9 7 9					
Januar	95,0	90	99,3	1 341	207,2
Februar	105,2	95	101,1	1 366	208,9
Mars	107,4	93	101,8	1 360	210,6
April	106,2	100	106,2	1 325	214,2
Mai	106,6	106	102,4	1 306	215,9
Juni	108,1	106	108,9	1 282	219,6
Juli	106,7	105	98,1	1 276	229,1
August	102,1	96	100,1	1 262	230,9
September	100,4	95	98,8	1 262	233,2
Oktober	102,7	94	100,1	1 279	235,6
November	105,2	112	101,8	1 284	237,7
Desember	103,6	104	101,0	1 298	239,4
1 9 8 0					
Januar	102,6	85	102,4	1 337	245,3
Februar	101,0	97	103,1	1 383	248,8
Mars	98,2	99	101,8	1 414	252,2
April	97,9	93	101,3	1 458	260,8
Mai	96,3	91	99,7	1 484	263,2
Juni	97,2	88	100,7	1 535	265,7
Juli	96,7		99,0	1 606	267,9
August			100,5	1 695	268,5
September				1 784	

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

Tabell 2. Vest-Tyskland, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1970=100	Ordretilg. 1) Sesongkorr. 1976=100 ²⁾	Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1970=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1976=100
1 9 7 8					
Oktober	119	112,6	126	977	106,6
November	119	112,8	125	956	106,9
Desember	119	111,8	127	945	107,3
1 9 7 9					
Januar	117	112,1	127	946	108,3
Februar	118	117,3	126	938	108,8
Mars	121	115,2	129	899	109,3
April	121	117,3	129	884	109,9
Mai	123	120,8	130	862	110,2
Juni	124	115,1	130	860	110,8
Juli	126	116,2	125	854	111,5
August	124	113,3	129	848	111,6
September	124	112,6	127	839	111,9
Oktober	125	117,2	129	825	112,2
November	125	111,1	127	824	112,6
Desember	125	110,4	126	816	113,1
1 9 8 0					
Januar	126	117,2	136	841	113,7
Februar	128	117,5	130	821	114,9
Mars	127	119,0	130	824	115,6
April	126	112,4	125	836	116,3
Mai	123	110,2	124	853	116,8
Juni	122	112,0	123	880	117,4
Juli	124	112,1	126	904	117,6
August				914	117,7
September					117,7

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

2) For tall før 1979: 1970=100.

Tabell 3. Frankrike, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1970=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1970=100
1 9 7 8			
September	129	1 226	203,8
Oktober	129	1 219	205,7
November	131	1 215	206,8
Desember	132	1 238	207,8
1 9 7 9			
Januar	129	1 256	209,7
Februar	130	1 285	211,1
Mars	132	1 313	213,0
April	131	1 339	215,1
Mai	134	1 376	217,4
Juni	134	1 393	219,2
Juli	139	1 404	222,1
August	139	1 406	224,4
September	136	1 355	226,3
Oktober	134	1 340	229,0
November	134	1 348	230,5
Desember	135	1 363	323,3
1 9 8 0			
Januar	135	1 378	236,8
Februar	136	1 391	239,3
Mars	136	1 415	242,1
April	136	1 439	244,9
Mai	131	1 473	247,1
Juni	132	1 460	248,7
Juli		1 470	252,4
August		1 457	254,9

Tabell 4. Italia, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Detaljoms.- volum Ukorrigert 1975=100	Arbeidsløshet Ukorrigert 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1975=100
1 9 7 8				
September	115,2	118,2		159,9
Oktober	121,6	119,7	1 651	161,6
November	121,9	116,6		163,0
Desember	119,7	171,5		164,2
1 9 7 9				
Januar	120,3	105,1	1 632	167,4
Februar	126,1	103,1		169,9
Mars	122,9	125,9		172,0
April	123,5	117,9	1 580	174,8
Mai	119,7	121,9		177,1
Juni	114,3	122,5		178,8
Juli	118,5	112,4	1 880	180,5
August	118,3	104,3		182,2
September	125,6	126,4		186,7
Oktober	131,4	130,2	1 701	191,1
November	131,8	119,8		193,5
Desember	129,8	180,1		196,7
1 9 8 0				
Januar	131,4	111,3	1 703	203,2
Februar	137,1	111,3		206,7
Mars	136,5	122,8		208,6
April	138,3		1 554	211,9
Mai	127,3			213,8
Juni	131,0			215,8
Juli	129,7			219,4
August				221,7

Tabell 5. S v e r i g e , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1968=100	Ordretilg. Ukorrigert 1970=100	1) Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1.kv.1973=100	Arbeidsløshet Ukorrigert 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1949=100
1 9 7 8					
Oktober	124	225		89	475
November	125	224	125,9	78	477
Desember	126	218		86	480
1 9 7 9					
Januar	127	217		117	483
Februar	128	205	127,0	94	487
Mars	129	252		88	489
April	128	238		86	492
Mai	130	228	127,1	72	495
Juni	132	313		97	497
Juli	131	146		86	501
August	133	265	125,8	102	508
September	135	267		89	510
Oktober	131	314		78	515
November	134	284	130,4	76	522
Desember	140	289		74	527
1 9 8 0					
Januar	137	274		94	544
Februar	135	268	129,3	82	552
Mars	137	280		76	555
April	134	250		..	559
Mai	106	213	124,9	70	561
Juni	132	262		85	562
Juli	139	115		80	567
August	135			88	570
September				92	

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til verkstedindustrien ekskl. skipsverft fra innenlandske kunder.

Tabell 6. S a m b a n d s s t a t e n e , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1967=100	Ordretilg. Sesongkorr. Mrd.dollar	1) Detaljoms.- volum ²⁾ Sesongkorr. Mrd.dollar	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1967=100
1 9 7 8					
Oktober	150,7	21,03	34,3	5 836	200,9
November	151,6	20,75	34,8	5 877	202,0
Desember	152,9	19,13	34,9	6 012	202,9
1 9 7 9					
Januar	153,0	21,41	34,8	5 904	204,7
Februar	153,6	22,87	34,4	5 883	207,1
Mars	154,9	23,98	34,4	5 882	209,1
April	151,9	20,60	33,9	5 944	211,5
Mai	154,1	21,13	33,8	5 903	214,1
Juni	154,2	21,70	33,3	5 824	216,6
Juli	154,4	21,23	33,4	5 909	218,9
August	152,9	21,08	33,9	6 124	221,1
September	153,9	21,58	34,3	5 990	223,4
Oktober	153,7	21,07	33,5	6 121	225,4
November	153,3	21,75	33,6	6 044	227,5
Desember	153,2	22,29	33,6	6 087	229,9
1 9 8 0					
Januar	153,4	23,86	34,1	6 425	233,2
Februar	153,0	21,48	33,0	6 307	236,4
Mars	152,1	22,59	31,9	6 438	239,8
April	147,9	22,16	30,9	7 265	242,5
Mai	143,4	19,59	30,5	8 154	244,9
Juni	140,3	19,10	30,7	8 006	247,6
Juli	138,2		31,6	8 207	247,8
August	138,9		31,9	8 019	249,5
September				7 827	

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til investeringsvareindustrien.

2) 1967-priser.

Tabell 7. J a p a n , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Ordretilg. ¹⁾ Sesongkorr. Mrd.yen	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1975=100
1 9 7 8				
September	124,6	624	1 320	125,3
Oktober	125,2	587	1 260	125,6
November	125,6	654	1 260	124,3
Desember	127,1	667	1 210	124,2
1 9 7 9				
Januar	127,2	598	1 180	124,3
Februar	128,9	613	1 060	124,0
Mars	128,6	754	1 160	125,0
April	129,6	714	1 220	126,6
Mai	132,0	671	1 130	127,8
Juni	132,2	627	1 130	127,9
Juli	133,8	620	1 250	129,0
August	134,2	605	1 220	127,8
September	133,4	712	1 140	129,3
Oktober	136,1	724	1 200	130,9
November	138,0	745	1 210	130,5
Desember	138,2	644	1 120	131,2
1 9 8 0				
Januar	139,7	724	1 050	132,3
Februar	147,2	672	980	133,5
Mars	142,2	604	1 070	134,6
April	144,5	760	1 160	136,8
Mai	143,0	941	1 110	137,9
Juni	141,6	705	1 060	138,4
Juli	142,9 f		1 210	138,7
August	137,4 f			

1) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.
f: Foreløpige tall.

Tabell 8. B r u t t o n a s j o n a l p r o d u k t i u t v a l g t e l a n d

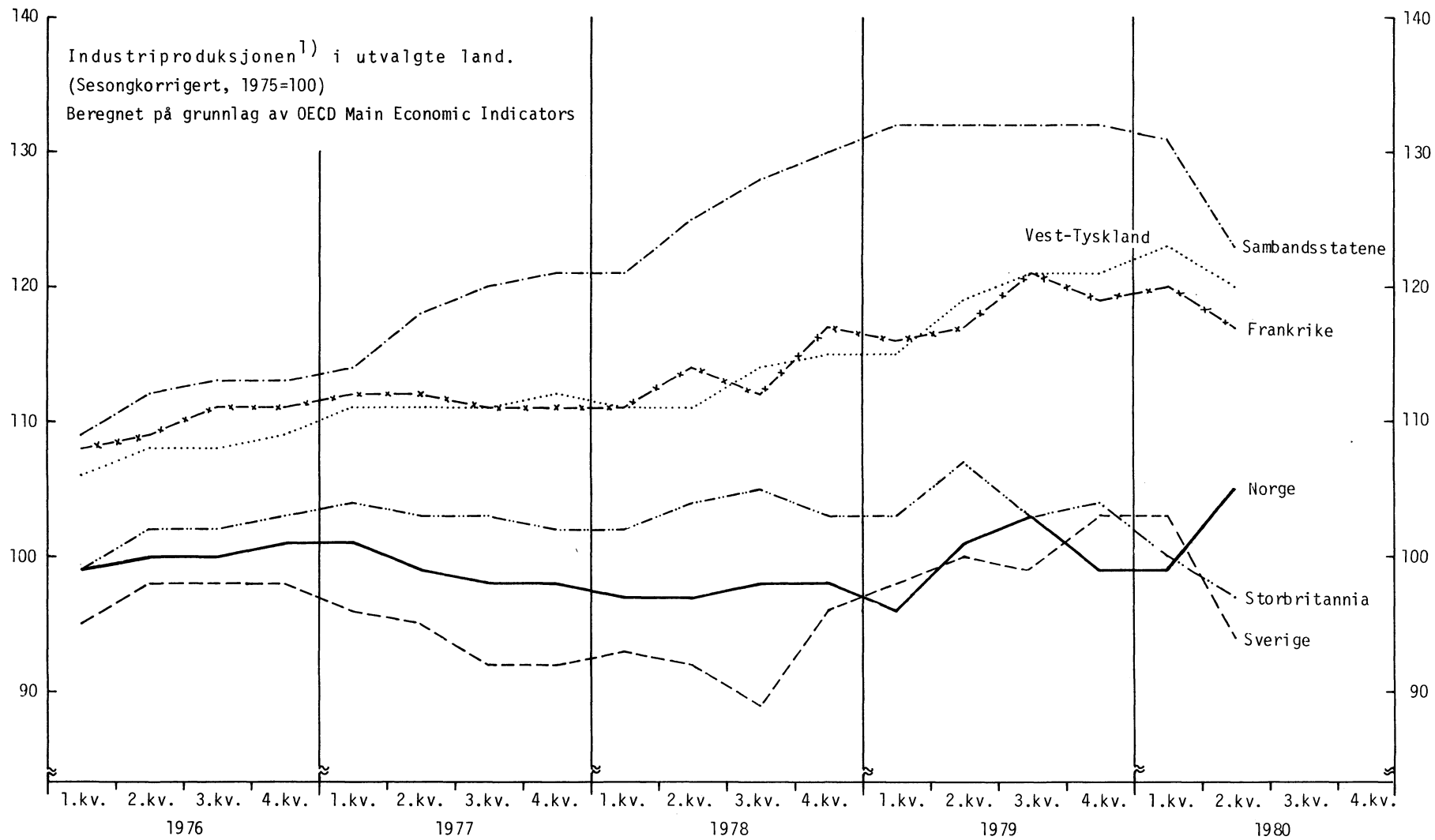
Prosentvis volumendring fra foregående år

	1974	1975	1976	1977	1978	1979 anslag	1980 prognose
Danmark	-1	- 1/2	7	2	1 1/4	3 1/2	- 1/2
Frankrike	3 1/4	0	5	3	3 1/4	3 1/4	2
Italia	4	-3 1/2	6	2	2 1/2	5	3 1/2
Japan	- 1/4	1 1/2	6 1/2	5 1/2	6	6	5 1/2
Norge	5 1/4	5 1/2	6 3/4	3 1/2	3 1/4	3 1/4	4 ²⁾
Sambandsstatene	-1 1/4	-1	5 1/2	5	4 1/2	2 1/4	-1 ¹⁾
Storbritannia	-1 1/2	-1	3 3/4	1 1/4	3 1/2	1 3/4	-1 ¹⁾
Sverige	4 1/4	3/4	1 1/4	-2 3/4	2 1/2	3 3/4	3 ²⁾
Vest-Tyskland	1/2	-1 3/4	5 1/4	2 3/4	3 1/2	4 1/2	2

K i l d e : OECD.

1) National Institute of Economic and Social Research.

2) Seneste anslag fra myndighetene i landet.

1) Omfatter ikke bergverksdrift og kraftforsyning.

I Norge blir det stadig tydeligere at et konjunkturomslag nedover har funnet sted. Både utviklingen av tradisjonell vareeksport og vareimport, lagerhold, ordretilgang og arbeidsmarked vitner om et slikt omslag. Volumet og verdien av tradisjonell vareeksport - som normalt slår om tidlig i konjunkturbølgen - passerte toppen i henholdsvis 2. kvartal i fjor og 1. kvartal i år, og eksportvarelagrene passerte en bunn i 4. kvartal i fjor. Samtidig passerte investeringsindikatoren "innenlandsk ordretilgang til verkstedindustrien utenom skipsverft" en topp. Arbeidsløsheten passerte sannsynligvis en bunn i 1. kvartal i år, og tallet på ledige plasser en konjunkturtopp litt senere. Mye tyder på at importvolum og importverdi (regnet uten skip og oljeplattformer) passerte toppen i henholdsvis 1. og i 2. eller 3. kvartal i år. For industriproduksjonen, som ikke bare påvirkes av konjunkturimpulser, men også bestemmes bl.a. av langsiktige planer for energiutbyggingen (herunder bygging av oljeplattformer m.v.) er det vanskelig å isolere det rent konjunkturbestemte elementet; for så vidt kan også industriproduksjonen ha passert eller være i ferd med å passere en konjunkturtopp, selv om tendensen i samlet industriproduksjon fortsatt ser ut til å peke oppover. Statistisk Sentralbyrås seneste konjunkturbarometerundersøkelse fra 3. kvartal bekrefter inntrykket fra den foregående undersøkelsen ett kvartal tidligere av et omslag i konjunkturvurderingen hos industriens ledere; resultatene av den seneste undersøkelsen peker mot fortsatt moderat konjunktursvikt for industri og tradisjonell bergverksdrift sett under ett. - Prisstigningen er fortsatt sterk, mens utenriksøkonomien i første rekke er preget av de store inntektene fra olje- og gasseksporten, som gir overskott på driftsbalansen med utlandet.

Det er grunn til å understreke at konjunkturomslaget foreløpig ser ut til å være moderat, særlig sammenliknet med det markerte omslaget nedover som allerede har funnet sted i de fleste andre vestlige land. En må vente at produksjonsutviklingen i Norge resten av året fortsatt vil bli bremsset av konjunktursvikten ute - selv om virkningene av denne i en periode vil bli dempet av lageroppbygg og vekstimpulsene fra industriens investeringsetterspørsmål vil trolig avta. På den annen side kan konsumetterspørselen komme til å ta seg noe opp. Det er uklart hvor sterke vekstimpulsene fra oljesektoren vil bli. Alt i alt synes ikke etterspørselsindikatorene å peke mot noen vesentlig økning i industriproduksjonen i resten av året. Norges Bank's spredningsindikator, som tidligere i 70-årene har varslet omslag i industriproduksjonen - ofte flere kvartaler i forveien - gikk ned både i 1. og 2. kvartal i år, etter å ha passert en topp ved årsskiftet.

Statistisk Sentralbyrås k o n j u n k t u r b a r o m e t e r fra 3. kvartal i år tyder ikke på at industriforetakenes konjunkturvurdering har endret seg vesentlig fra forrige kvartal; foretakene regner med fortsatt moderat konjunktursvikt for industri og bergverk sett under ett. Det ser ut til at konjunkturpessimismen er mest utbredt blant foretak som produserer tradisjonelle eksportvarer, mens stemningen er mer optimistisk blant foretak i verkstedindustrien, særlig i industrigrener der bygging av oljeplattformer m.v. spiller stor rolle for aktiviteten. Ellers viser barometeret at den faktiske utviklingen i 3. kvartal for de fleste områder barometeret omfatter (produksjon, sysselsetting, ordretutvikling osv.) ble atskillig dårligere enn industriforetakene ventet ved inngangen til kvartalet.

Svarene på barometerets spørsmål om de generelle utsiktene for foretakene i 4. kvartal (se tabell 4 og figur 1) viser at en overvekt på 4 prosent av foretakene ventet dårligere utvikling enn i 3. kvartal. Også ved utgangen av 2. kvartal var det en overvekt (3 prosent) av foretak som ventet svakere utvikling i kommende kvartal. For 4. kvartal var det særlig foretak i bergverksdrift (utenom oljeutvinning), jern- og stålproduksjon, treforedling og produksjon av kjemiske råvarer som ventet markert svikt i forhold til kvartalet før. For alle disse gruppene var netttotallet¹⁾ lavere enn et kvartal tidligere. Særlig for gruppen produksjon av jern og stål og ferrolegeringer syntes utsiktene å bli vurdert som mørke; netttotallet for denne gruppen gikk ned fra minus 48 til minus 72. For de

1) Netttotallet angir forskjellen målt i prosentenheter mellom den andel av foretakene som svarer ja/høyere/bedre og den andel som svarer nei/lavere/dårligere. Et positivt netttotaltall gir således uttrykk for overvekt av optimistiske foretak, mens et negativt netttotaltall gir uttrykk for overvekt av pessimistiske foretak.

fleste konsumvareindustrigrupper var det også en overvekt av foretak som ventet svikt i 4. kvartal; nettotallene for disse gruppene var moderat negative og lå stort sett på samme nivå som ett kvartal tidligere. De fleste gruppene i verkstedindustrien viste derimot positive nettotall; særlig maskinindustrien - som bygging av oljeplattformer hører under statistisk - viste en gunstig utvikling.

Om vi derimot ser på foretakenes mer spesifikke forventninger - dvs. om utviklingen i produksjon, sysselsetting, ordretilgang m.m. - gir svarene på barometerspørsmålene rent umiddelbart et noe annet inntrykk enn de generelle vurderinger. For totalt produksjonsvolum var det f.eks. en overvekt på 12 prosent av foretakene som ved utgangen av 3. kvartal ventet økning i 4. kvartal, mens det ved utgangen av 2. kvartal var en overvekt på 5 prosent som ventet nedgang i 3. kvartal (se tabell 6). Men erfaringsmessig har mange foretak vansker med å korrigere sine svar for sesongvariasjoner. Dette framgår tydelig av figur 2. I alle de årene figuren omfatter har nettotallet for ventet utvikling i produksjonsvolumet vært betydelig gunstigere for 4. kvartal enn for 3. kvartal. I år har endringen fra 3. til 4. kvartal vært atskillig mindre enn vanlig. Dette kan peke mot en svakere konjunkturbestemt utvikling i produksjonsvolumet i 4. kvartal enn i 3. kvartal. Historisk sett er et nettotall på 12 prosent lavt for ventet produksjonsutvikling i 4. kvartal.

For sysselsettingen (se tabell 5) var det både ved utgangen av 2. og 3. kvartal omtrent like mange foretak som ventet nedgang som oppgang. I maskinindustrien var det en stor overvekt (42 prosent) av foretakene som ventet økning i sysselsettingen, mens det i malmutvinning, og særlig i treforedling, var stor overvekt av foretak som ventet nedgang.

Svarene på barometerets spørsmål om ventet ordretilgang fra hjemmemarkedet viser et forholdsvis klart sesongmønster (se figur 5); bortsett fra nedgangsåret 1977 har nettotallet for ventet ordretilgang fra hjemmemarkedet vært gunstigere i 4. kvartal enn i 3. kvartal. For 4. kvartal i år var det en overvekt av foretak (4 prosent) som ved utgangen av 3. kvartal ventet nedgang i ordretilgangen fra hjemmemarkedet, dvs. omtrent den samme andel som ett kvartal tidligere (nettotall -5 prosent). For eksportmarkedet er det derimot ikke noe klart sesongmønster (se figur 6), og det var ved utgangen av 3. kvartal flere foretak som ventet nedgang enn økning i kommende kvartal (nettotall -10 prosent). Negative nettotall for 4. kvartal har tidligere bare forekommet i de tre nedgangsårene som figur 6 dekker, nemlig 1974, 1975 og 1977.

Figur 4 viser hvordan foretakene vurderer størrelsen av de samlede ordrebeholdninger i forhold til nåværende produksjonsomfang. Utviklingen av nettotallene gjenspeiler i stor grad den alminnelige konjunkturutviklingen i perioden 1973-1980. Som kurven viser, nådde nettotallet en topp (på lavt nivå) i første kvartal i år og har siden gått ned, særlig fra 2. til 3. kvartal.

Figur 3 viser at det fortsatt er en betydelig overvekt av foretak som oppgir at de ikke har full kapasitetsutnyttning, og andelen viste markert økning fra 2. til 3. kvartal.

Barometerresultatene tyder på at den produksjonsbegrensende virkningen av faktorer på etterspørselssiden har økt betydelig fra 2. til 3. kvartal; mens 38 prosent av foretakene svarte at det var faktorer på etterspørselssiden (postene 01-06 i tabell 3) som begrenset produksjonen i 2. kvartal 1980, var den tilsvarende andelen for 3. kvartal 47 prosent. På produksjonssiden var de tilsvarende andelenene henholdsvis 42 prosent og 29 prosent. Nedgangen her hadde særlig sammenheng med at færre foretak vurderte knapphet på ledig produksjonskapasitet som en produksjonsbegrensende faktor i 3. enn i 2. kvartal.

Som ventet viste *i n d u s t r i p r o d u k s j o n e n* - etter sesongkorrigerte tall - sterk nedgang i august fra den tilfeldige toppen i juli (se figur 7), som særlig hadde sammenheng med høyt antall arbeidsdager i fellesferiemåneden. Trolig har den underliggende tendensen stort sett vært i oppgang siden siste konjunkturbunn ble passert i 1978 eller i begynnelsen av 1979, men veksttakten er trolig avtakende.

Ser vi på produksjonen etter anvendelse, dvs. til eksport, investeringer, konsum og vareinnsats, viser eksportvareproduksjonen klart avtakende veksttakt (se figur 8). Den passerte siste konjunkturbunn allerede i 1. kvartal 1978 og steg sterkt i resten av 1978 og gjennom første halvår 1979, men senere har veksten i eksportvareproduksjonen gjennomgående vært svakere, og det ser ut til at en konjunkturtopp nå er i ferd med å bli passert. Som en kunne vente viser investeringsvareproduksjonen langt sterkere vekst enn eksportvareproduksjonen gjennom det siste 1½ år, om en prøver å korrigere for

tilfeldige svingninger og sesongvariasjoner. Investeringsvareproduksjonen passerte konjunkturbunnen først i 1. kvartal 1979, om lag ett år etter eksportvareproduksjonen.¹⁾ Senere har investeringsvareproduksjonen gjennomgående vært i markert oppgang²⁾. Også for konsumvareproduksjonen har den underliggende tendensen gjennomgående vært i stigning både gjennom 1979 og hittil i 1980²⁾, på tross av svak utvikling av konsumetterspørselen.

Sammenliknet med samme tidsrom året før viste industriproduksjonen i januar-august i år en økning på 2,8 prosent. Produksjonsindeksen for industri, kraftforsyning og bergverk sett under ett, der utvinning av råolje og naturgass er regnet med, steg med 10,5 prosent. Utvinning av råolje og naturgass alene økte med hele 36 prosent.

De sesongkorrigerte tallene for arbeidsløsheten har svingt en del opp og ned de siste månedene, med oppgang i juli og august og nedgang i september, men den underliggende tendensen i arbeidsløsheten er trolig stigende; sannsynligvis ble et bunnpunkt passert i årets første kvartal (se figur 9). I gjennomsnitt for 3. kvartal lå det sesongkorrigerte tallet på registrerte arbeidsløse 12 prosent høyere enn i 2. kvartal.

Det faktiske tallet på arbeidsløse (ikke sesongkorrigert) registrert på arbeidskontorene viste både i august og september økning i forhold til samme måneder året før, mens tallet for de foregående månedene i 1980 stort sett lå betydelig lavere enn ett år tidligere. Septembertallet var i år 20 400, mot 20 000 ett år tidligere. De ekstraordinære arbeidsløshetstiltakene omfattet 1 000 flere personer i august i år (siste måneden en har tall for) enn i august i fjor (henholdsvis 10 300 og 9 300 personer). Arbeidsløshetsprosenten var i september 1,2, som ett år tidligere.

Det sesongkorrigerte tallet på ledige plasser hadde fram til april i år vært i nesten ubrutt oppgang siden i fjor sommer, men senere har det stort sett gått noe ned (se figur 9). Arbeidsdirektoratet har nå søkt å korrigere for virkningene av den utvidede meldeplikten i enkelte fylker og kommuner. Det er slike korrigerte tall for ledige plasser som er gitt i tabell 10, og som figur 9 bygger på. Ukorrigert for sesongsvingninger (men korrigert for virkningen av utvidet meldeplikt) var tallet på ledige plasser registrert ved arbeidskontorene ved utgangen av september 6 200, mot 5 800 på samme tidspunkt i fjor.

Det samlede private konsumet har trolig vært i moderat oppgang gjennom sommermånedene, men de siste tallene for detaljomsetningsvolumet viser ganske store svingninger og gjør det vanskelig å tolke den underliggende tendensen for varekonsumet. Etter sesongkorrigerte oppgaver viste detaljomsetningsvolumet betydelig oppgang fra juli til august (se figur 16), og sett i sammenheng med omsetningstallene for de nærmest foregående månedene er det ikke utelukket at augusttallet innvarsler et brudd i den markerte tendensen til nedgang som har gjort seg gjeldende gjennom storparten av første halvår 1980. En eventuell utflating av nedgangen i detaljomsetningsvolumet eller omslag til oppgang kan bl.a. ha sammenheng med at publikums pengesparing kan ha nådd det ønskede omfang; i så fall vil de lønnsstilleggene som ble gitt tidligere i år i noen grad kunne slå ut i konsumutviklingen utover høsten; hittil har de ikke kunnet spores i utviklingen av detaljomsetningen. Fra 1. oktober ble det gitt visse avtalebestemte lavtlønnsstillegg, men noen markert økning i den gjennomsnittlige reallønn har disse neppe ført til. Mot slutten av året er det ikke utelukket at publikum i noen grad vil dekke seg inn med noe større beholdninger enn vanlig av de varene som vil bli belagt med betydelige avgiftsforhøyelser fra årsskiftet. Alt i alt virker det mest sannsynlig at detaljomsetningsvolumet vil gå noe opp gjennom resten av 1980.

Sett i forhold til samme periode året før viste detaljomsetningsvolumet en nedgang på 2,2 prosent i perioden januar-august. Særlig delindeksen for motorkjøretøyer og bensin, som har stor vekt ved beregningen av totalindeksen for detaljomsetningen, gikk betydelig ned, men denne delindeksen gir - som nevnt i forrige konjunkturoversikt - ikke noe helt dekkende uttrykk for det samlede private bilkonsum. Tallet på registrerte nye personbiler lå atskillig høyere i januar-august i år enn i samme

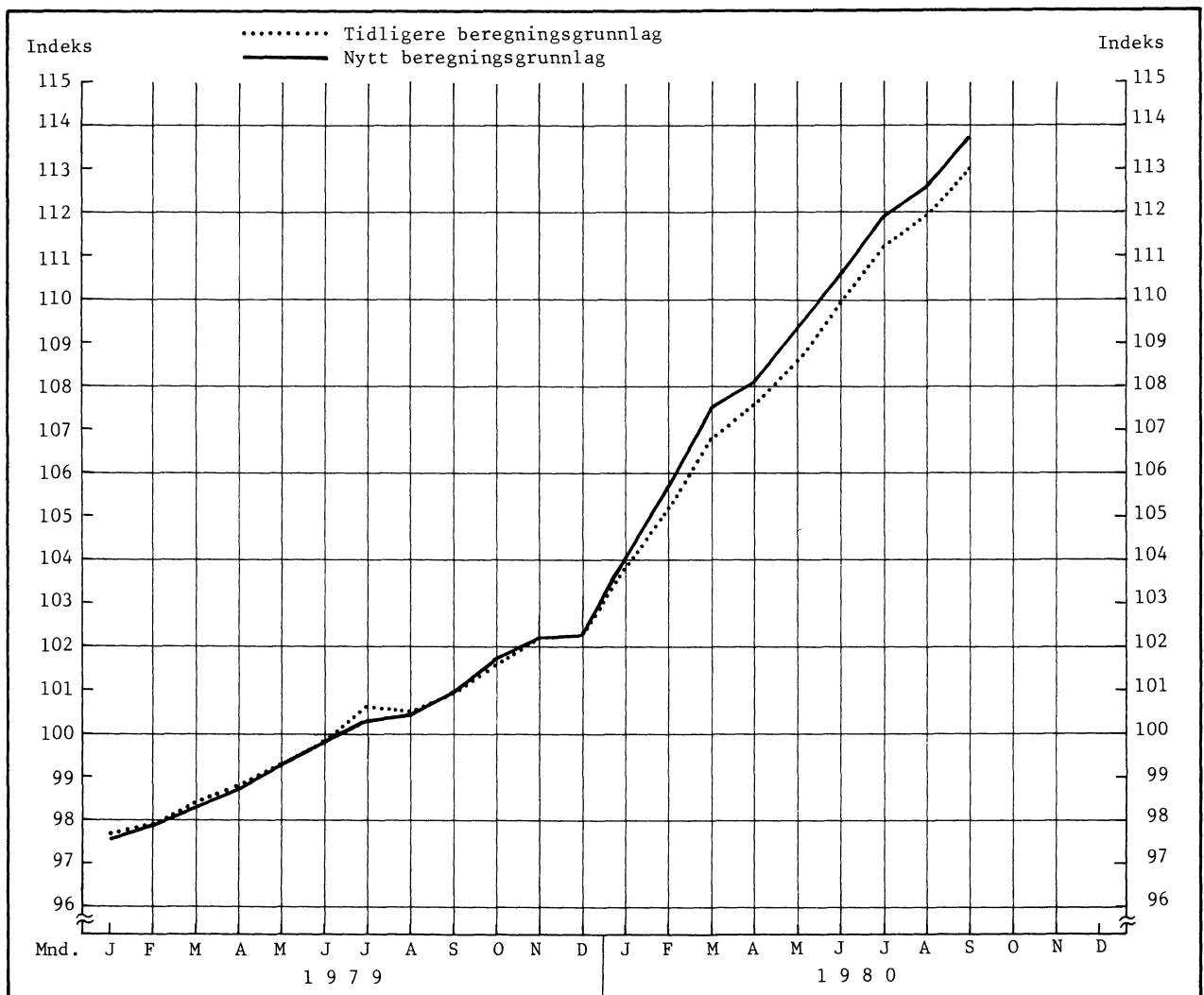
1) I gjennomsnitt for 20-årsperioden 1955-1975 passerte investeringsvareproduksjonen bunnpunktet 5-6 kvartaler etter eksportvareproduksjonen.

2) Sterke tilfeldige svingninger har tidligere i år gjort det vanskelig å si noe om retningen av den underliggende tendensen (se augustoversikten).

tidsrom i fjor, men en del av nyregistreringene gjelder firmabiler, og kan således ikke regnes som privat konsum. For nærings- og nytelsesmidler gikk omsetningsvolumet noe opp fra samme periode i fjor.

Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks er fra 15. september 1980 utarbeidet med nye vekter og med nytt basisår (1979=100). De nye vektene bygger på opplysninger som nå foreligger om forbrukssammensetningen i årene 1977-79. De tidligere vektene bygde på forbruksundersøkelsen i 1973. I mellomtiden har sammensetningen av de private husholdningenes konsumutgifter endret seg. Blant annet har den andel av husholdningenes utgifter som går til boliger m.v. vist betydelig stigning, mens blant annet matvareandelen har gått ned, slik at delindeksene for boliger og matvarer får henholdsvis større og mindre vekt i den nye enn i den gamle indeksen. Fra september 1979 til september 1980 steg konsumprisindeksen etter de nye beregningene med 12,7 prosent, og i gjennomsnitt for de ni første månedene i år var indeksen 10,1 prosent høyere enn i tilsvarende periode i 1979.

KONSUMPRISINDEKS ETTER TIDLIGERE OG NYTT BEREGNINGSGRUNNLAG. 1979 = 100

Figuren ovenfor viser utviklingen av konsumprisindeksen gjennom 1979 og hittil i 1980 etter gammelt og nytt beregningsgrunnlag. Som det framgår av figuren oppsto nivåforskjellen i de to indeksene i tidsrommet desember 1979 - mars 1980. I denne perioden var prisstigningen særlig sterk for bl.a. oljeprodukter, gull- og sølvvarer og selskapsreiser. Dette er grupper som veier tyngre i det nye vektgrunnlaget enn i det gamle. Figuren gir ellers en god illustrasjon av virkningene på konsumprisindeksen av opphevelsen av pris- og inntektsstoppen fra utgangen av 1979, som ga en sterk

prisøkning på norskproduserte konsumvarer. Men prisstigningen i utlandet fortsatte likevel å bidra betydelig til økningen i de norske konsumprisene. Om vi grupperer de varene som inngår i konsumprisindeksen etter leveringssektor, viser importerte konsumvarer en stigning på 5,9 prosent fra desember i fjor til september i år. Men prisstigningen ute - og da særlig på olje - slo også ut i delindeksen for norskproduserte konsumvarer (utenom jordbruks- og fiskevarer), som steg med hele 14,6 prosent. En videre oppsplitting av denne delindeksen indikerer at det bl.a. er den internasjonale oljeprisstigningen som slår ut her; mens norskproduserte varer som er påvirket av verdensmarkedet på grunn av stort importinnhold eller med råstoffpriser bestemt på verdensmarkedet steg med hele 27 prosent, økte prisene på andre norskproduserte industrielle konsumvarer i gjennomsnitt med 8-10 prosent.

Gruppert etter konsumgruppe viste helsepleie sterk prisstigning hittil i år, med hele 17,6 prosent. Oljeprisutviklingen slo sterkt ut i delindeksen for lys og brensel, som økte med hele 23 prosent. Både delindeksene for matvarer, drikkevarer og tobakk og for klær og skotøy viste svakere stigning enn totalindeksen.

De sesongkorrigerte verditallene for den tradisjonelle v a r e e k s p o r t e n (vareeksporten regnet uten skip, oljeplattformer m.v., råolje og naturgass) tyder på at den underliggende tendensen fortsatt er synkende. Fra 2. til 3. kvartal i år gikk eksportverdien ned med 4,3 prosent etter sesongkorrigerte oppgaver. Som det framgår av figur 17, som nå er korrigert for registreringsforskyvningen fra desember til januar, ble konjunkturtoppen for verdien av den tradisjonelle vareeksporten passert i 1. kvartal i år.

Det ble i Konjunkturtendensene for september og oktober i fjor antydnet at en konjunkturtopp for volumet av den tradisjonelle vareeksporten ble passert allerede i 2. kvartal 1979. Som følge av registreringsforskyvningen fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år var det i lang tid vanskelig med sikkerhet å tidfeste det siste toppunktet. Men etter at volumtallene nå er korrigert for registreringsforskyvningen, er det klart at toppen for eksportvolumet må kunne tidfestes til 2. kvartal i fjor (se figur 18), dvs. 3 kvartaler før eksportverdien passerte toppen¹⁾. Volumtall for 3. kvartal i år foreligger ennå ikke, men utviklingen av eksportverdien i 3. kvartal tyder på at volumet av den tradisjonelle vareeksporten gikk markert ned fra 2. til 3. kvartal.

Sammenliknet med samme periode året før økte samlet vareeksport (medregnet skip og oljeplattformer m.v., råolje og naturgass) i januar-august i år med hele 15 milliarder kroner regnet i verdi, eller med 36 prosent, etter ukorrigerte oppgaver. Denne sterke stigningen henger i første rekke sammen med en kraftig oppgang i eksportverdien for råolje og naturgass (se tabell nedenfor). Økningen i olje- og gasseksport fra januar-august i fjor til januar-august i år svarte for hele 82 prosent av økningen i samlet vareeksport. Også tradisjonell vareeksport økte betydelig regnet i verdi, men regnet i volum har den neppe endret seg mye. Utførselsverdien for skip gikk ned.

Verdien av vareeksporten i januar-august

	1979	1980	Endring	
	Milliarder kroner	Milliarder kroner	Milliarder kroner	Prosent
Tradisjonell vareeksport ¹⁾	26,2	30,4	+ 4,2	+ 16
Eksport av råolje	8,2	17,5	+ 9,3	+114
Eksport av naturgass	4,5	7,7	+ 3,1	+ 69
Eksport av oljeplattformer m.v.	0,6	0,0	- 0,5	-
Eksport av skip	3,2	2,3	- 0,9	- 29
Vareeksport i alt	42,7	57,9	+15,2	+ 36

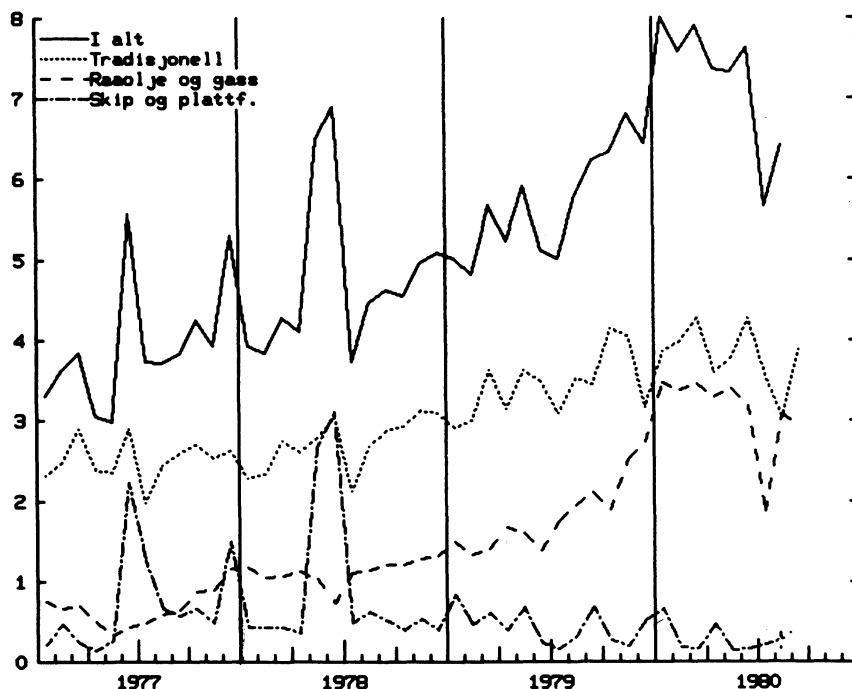
1) Vareeksport utenom eksport av skip, oljeplattformer m.v., råolje og naturgass.

1) Dette svarer omtrent til den gjennomsnittlige tidsforskyvningen (3-4 kvartaler) mellom toppunktene for eksportvolumet og eksportverdien i de fire-fem konjunkturbølgene i 20-årsperioden 1955-75 (se SØS 36 "Konjunkturbølger fra utlandet i norsk økonomi", der en forklaring på eksportvolumets tidlige reaksjon på konjunkturimpulser utenfra og på tidsforskyvningen mellom vendepunktpasseringen for eksportvolum og eksportverdi er gitt på sidene 66-72).

Blant de tradisjonelle eksportvarene var det i januar-august verdistigning fra samme periode året før bl.a. for malmer og ikke-jernholdige metaller. Eksportverdien for fisk og fiskehermetikk sett under ett endret seg lite.

Figuren nedenfor, som er laget på grunnlag av ukorrigerede tall, viser at eksportverdien for råolje og naturgass var betydelig lavere enn verdien av den tradisjonelle vareeksporten både i 1977, 1978 og storparten av 1979, men at den i 1980 nådde opp på nesten samme nivå som den tradisjonelle vareeksporten. Figuren viser også at de sterke svingningene i totaleksporten i 1977 og 1978 i første rekke kunne tilskrives sterke variasjoner i eksporten av skip og oljeplattformer, mens svingningene i totaleksporten i 1979 og 1980 først og fremst hadde sammenheng med utviklingen av olje- og gass-eksporten.

Eksportverdi varer
Milliarder kr.

For eksportprisutviklingen foreligger ingen nye offisielle tall. Prisutviklingen i første halvår ble kommentert i septemberoversikten.

Verdien av vareimporten (utenom import av skip og oljeplattformer) endret seg lite gjennom 1977 og 1978, men viste svært sterk stigning gjennom de tre siste kvartalene av 1979 (se figur 17). Siden siste årsskifte har vareimporten bare vist svak stigning, og tallene for de siste månedene viser tegn til svikt; for 3. kvartal i gjennomsnitt lå importverdien etter sesong-korrigerte oppgaver på om lag samme nivå som i 2. kvartal. Mye tyder på at et konjunkturtoppunkt ble passert i 2. eller 3. kvartal, selv om tallene senere på året kan komme til å ligge høyere, dersom en ikke korrigerer for den stigende trenden i importen. Dette innebærer at verdien av vareimporten passerte konjunkturtoppen 1-2 kvartaler etter vareeksporten, dvs. tidsforskyvningen var om lag den samme som gjennomsnittet for de fire-fem konjunkturbølgene i 20-årsperioden 1955-1975 (1,6 kvartaler).

Som nevnt i foregående konjunkturoversikt gikk importvolumet (utenom import av skip og oljeplattformer) betydelig ned fra 1. til 2. kvartal (se figur 18), og utviklingen i importverdien i 3. kvartal tyder på at volumnedgangen også var betydelig fra 2. til 3. kvartal. Importvolumet passerte således toppen en til to kvartaler før importverdien, mens gjennomsnittlig ledelse for 20-årsperioden for 1955-1975 bare var 0,3 kvartaler. Det forholdsvis store avviket i år kan henge sammen med at prisstigningen nå er mye sterkere enn gjennomsnittlig for 20-årsperioden 1955-1975.

- Som nevnt i tidligere oversikter må den senere tids nedgang i importvolumet ses på bakgrunn av svikten i den tradisjonelle vareeksporten, som har stort importinnhold, og den svake utviklingen av varekonsumet. Utviklingen av norske markedsandeler på hjemmemarkedet kan også spille inn.

Utviklingen i samlet importverdi fra januar-august i fjor til januar-august i år framgår av tabellen nedenfor.

Verdien av vareimporten i januar-august

	1979 Milliarder kroner	1980 Milliarder kroner	Endring	
			Milliarder kroner	Prosent
Tradisjonell vareimport ¹⁾	40,5	53,2	+12,7	+ 31
Import av oljeplattformer m.v.	0,1	0,4	+ 0,3	-
Import av skip	2,4	1,0	- 1,3	- 56
Vareimport i alt	43,0	54,6	+11,6	+ 27

1) Vareimport utenom import av skip og oljeplattformer m.v.

Mer detaljerte oppgaver over verdien av den tradisjonelle vareimporten i januar-august viser fortsatt særlig sterk stigning fra samme periode året før for gruppen mineralolje og mineraloljeprodukter. Om denne varegruppen ikke regnes med, steg verdien av den tradisjonelle vareimporten med 26 prosent. Det var også særlig sterk stigning i importverdien for bl.a. malmer m.v., jern og stål og metallvarer. Maskinimporten steg med 27 prosent, regnet i verdi.

Heller ikke for vareimporten foreligger det nye pristall.

Etter sesongkorrigerte oppgaver har i n n f ø r s e l s o v e r s k o t t e t for den tradisjonelle varehandelen (vareimport uten skip og oljeplattformer m.v., minus vareeksport uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass) gjennomgående vist stigende tendens hittil i år. Sammenliknet med samme periode i fjor viste innførseloverskottet sterk oppgang - fra 16 milliarder kroner i januar-september 1979 til 25 milliarder kroner i samme periode i år. Den sterke oppgangen i innførseloverskottet fra i fjor må i første rekke ses på bakgrunn av den uvanlige sterke importstigningen gjennom 1979, som i stor grad hadde sammenheng med høyere priser på importert olje.

Det samlede d r i f t s r e g n s k a p e t overfor utlandet viste likevel klar bedring i de første 7 månedene i år sammenliknet med samme tidsrom i fjor; driftsbalansen endret seg fra et underskott på 3,5 milliarder kroner i januar-juli 1979 til et overskott på 2,7 milliarder kroner i januar-juli 1980.¹⁾ Bedringen på i alt vel 6 milliarder kroner skyldtes i første rekke en økning av eksporten av råolje og gass på vel 11 milliarder og en økning i nettoeksporten av tjenester i sjøfarts- og oljesektoren på 2,5 milliarder kroner. På den annen side økte importoverskottet for tradisjonelle varer med vel 7 milliarder kroner.

1) Tallene for januar-juni er rettet.

TABELLVEDLEGG FOR NORGE

KONJUNKTURBAROMETER.

TABELL 1. FAKTISK OG FORVENTET UTVIKLING. BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI. PROSENT.

SPØRSMÅL	FORVENTET UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FAKTISK UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FORVENTET UTVIKLING FRA 3. KV. 1980 TIL 4. KV. 1980				
	STØRRE	MINDRE	IRREL	NETTO	UOPP-	STØRRE	MINDRE	IRREL	NETTO	UOPP-	STØRRE	MINDRE	IRREL	NETTO	UOPP-
	- HØYERE RET	- UEND- LAVERE	- I ALT GITT	-	-	- HØYERE RET	- UEND- LAVERE	- I ALT GITT	-	-	- HØYERE RET	- UEND- LAVERE	- I ALT GITT	-	-
1. TOTAL PRODUKSJONSVOLUM ...	19	55	24	-5	3	14	49	37	-22	-	30	49	18	12	3
2. GJENNOMSNIITLIG SYSSELSETTING	10	76	11	-1	3	12	72	15	-3	1	15	69	13	2	4
3. GJENNOMSNIITLIG KAPASITETSUTNYTTING	18	62	17	-	3	13	57	28	-15	2	23	57	16	6	4
4. ORDREILGANG FRA HJEMMEMARKEDET	15	53	20	-5	13	21	45	25	-4	9	18	48	22	-4	12
5. ORDREILGANG FRA EKSPORTMARKEDET	9	48	21	-12	22	11	43	27	-16	20	10	48	20	-10	22
6. SAMLET ORDREBEHOLDNING VED UTGANGEN AV KVARTALET ..	13	45	27	-14	15	19	33	37	-17	11	12	39	35	-23	13
10. LAGERBEHOLDNINGER AV RÅ- VARER, MATERIALER, HALV- FABRIKATA OG DELER M.V. VED UTGANGEN AV KVART. ..	7	68	20	-14	5	21	60	17	5	2	13	55	27	-15	5
11. LAGERBEHOLDNINGER AV EGNE PRODUKTER BESTEMT FOR SALG VED UTGANGEN AV KVARTALET	10	62	18	-8	10	26	48	18	8	7	20	49	19	1	12
12/13 PRISER VED INNGÅELSE AV NYE KONTRAKTER FOR LEV. TIL HJEMMEMARKEDET ..	35	51	4	31	10	39	50	4	35	7	19	68	4	15	9
13. TIL EKSPORT	25	46	6	18	22	23	47	11	12	20	19	48	11	8	22

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYSSELSETTING.

KONJUNKTURBAROMETER.

TABELL 2. SITUASJONSVURDERING VED UTGANGEN AV KVARTALET. PROSENT.
BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI.

SPØRSMÅL	UTGANGEN AV 2. KVARTAL 1980					UTGANGEN AV 3. KVARTAL 1980				
	BEDRE/ FORHOLDS- VIS STORE/ FOR STORE/ JA/OPP	UENDRET/ PASSE/ INGEN ENDRING	DÅR- LIGERE/ FOR SMÅ/ NEI/NED	NETTO- TALL	IRREL./ UOPPGITT	BEDRE/ FORHOLDS- VIS STORE/ FOR STORE/ JA/OPP	UENDRET/ PASSE/ INGEN ENDRING	DÅR- LIGERE/ FOR SMÅ/ NEI/NED	NETTO- TALL	IRREL./ UOPPGITT
	14. HVORDAN BEDØMMER DE GENERELT FOR FORETAKET UTSIKTENE FOR KOMMENDE KVARTAL I FOR- HOLD TIL SITUASJONEN I INNEVÆRENDE KVARTAL	15	66	18	-3	1	18	60	22	-4
15. BETYR DET NÅVÆRENDE PRODUKSJONSNIVÅ FULL KAPASITETSUTNYTTING	38	-	61	-23	1	30	-	70	-40	-
16. KREVER FULL KAPASITETS- UTNYTTING FLERE SYSSEL- SATTE	64	-	35	28	1	63	-	35	28	2
17. HVORDAN BEDØMMER DE STØRRELSEN AV ORDRE- BEHOLDNINGENE I FORHOLD TIL NÅVÆRENDE PRODUKSJONSMANG	14	49	30	-16	8	8	49	36	-28	7
18. HVORDAN BEDØMMER DE LAGERBEHOLDNINGENE AV RÅVARER, MATERIALER, HALVFABRIKATA M.V. I FORHOLD TIL PRODUKSJONSMANGEN	15	78	4	11	2	22	72	4	18	2
19. HVORDAN BEDØMMER DE LAGERBEHOLDNINGENE AV EGNE PRODUKTER I FOR- HOLD TIL OMSETNINGEN	18	62	12	6	8	24	61	7	17	8
20. OVERVEIER FORETAKET Å ENDRE SINE VEDTATTE PLANER FOR INVESTERING I REALKAPITAL	16	77	5	11	2	6	87	6	-	1

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYSSELSETTING.

K O N J U N K T U R B A R O M E T E R .
 TABELL 3. FAKTORER SOM BEGRENSET / VIL BEGRENSE PRODUKSJONEN.
 BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI. PROSENT.

SPØRSMÅL	2.kv. 1980	2.kv. 1980	3.kv. 1980	3.kv. 1980
	HVILKEN AV DISSE FAKTORER - OM NOEN SPESIELT - VAR DET SOM BE- GRENSET PRODUK- SJONEN I INNE- VÆRENDE KVARTAL	HVILKEN AV DISSE FAKTORER - OM NOEN SPESIELT - VENTES Å VILLE BEGRENSE PRODUK- SJONEN I KOMMENDE KVARTAL	HVILKEN AV DISSE FAKTORER - OM NOEN SPESIELT - VAR DET SOM BE- GRENSET PRODUK- SJONEN I INNE- VÆRENDE KVARTAL	HVILKEN AV DISSE FAKTORER - OM NOEN SPESIELT - VENTES Å VILLE BEGRENSE PRODUK- SJONEN I KOMMENDE KVARTAL
01 MANGEL PÅ ORDRE/SALG	18	20	24	27
02 STORE LAGERBEHOLDNINGER AV EGNE PRODUKTER	-	1	1	2
03 KONKURRANSE FRA ANDRE NORSKE PRODUKTER	1	1	1	1
04 KONKURRANSE FRA IMPORTVARER ...	1	1	1	1
05 LAVE PRISER/HØYE KOSTNADER/ LITEN LØNNSOMHET	2	5	2	2
06 KOMBINASJON AV FAKTORENE 01-05	16	13	18	15
07 MANGEL PÅ FAGLØRT ARBEIDSKRAFT	8	8	7	8
08 MANGEL PÅ ARBEIDSKRAFT ELLERS .	5	4	3	3
09 MANGEL PÅ RÅSTOFF	2	2	3	2
10 KRAFTMANGEL	-	-	-	-
11 PROD.KAPASITETEN I FORETAKET ..	18	13	8	9
12 KOMBINASJON AV FAKTORENE 07-11	9	10	8	7
13 FINANSIERINGSVANSKER	1	1	1	-
14 ANDRE FAKTORER	2	1	6	5
15 INGEN SPESIELLE FAKTORER	7	9	9	7
16 KOMBINASJONER AV FAKTORENE 01-14 NEVNT OVENFOR	1	1	2	3
17 UOPPGITT	9	10	7	7

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYsselSETTING.

K O N J U N K T U R B A R O M E T E R .

TABELL 4 . SITUASJONSVURDERING VED UTGANGEN AV KVARTALET. PROSENT.

HVORDAN BEDØMMER DE GENERELT FOR FORET. UTSIKTENE FOR KOMMENDE KVART. I FORH. TIL SITUASJ. I INNEVÆR. KVART.

NÆRING	UTGANGEN AV 2. KVARTAL 1980					UTGANGEN AV 3. KVARTAL 1980				
	BEDRE	UENDRET	DØR- LIGERE	NETTO- TALL	IRREL./ UOPPGITT	BEDRE	UENDRET	DØR- LIGERE	NETTO- TALL	IRREL./ UOPPGITT
2,3 BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI	15	66	18	-3	1	18	60	22	-4	-
2 BERGVERKSDRIFT	6	72	22	-16	-	-	60	40	-40	-
23 BRYTING OG UTVINNING AV MAL	-	75	25	-25	-	-	62	38	-38	-
29 BERGVERKSDRIFT ELLERS	52	48	-	52	-	-	52	48	-48	-
3 INDUSTRI	15	66	18	-3	1	18	60	21	-3	-
31 PROD. AV NÆRINGSMIDLER, DRIKKEVARER OG TOBAKKSVARER	17	71	11	6	-	13	70	16	-4	1
32 PROD. AV TEKSTIL- OG BEKLED- NINGSVARER, LÆR OG LÆRVARER	16	62	21	-6	1	14	64	20	-6	2
321 PROD. AV TEKSTILVARER ...	14	64	22	-7	-	13	66	18	-5	3
322 PROD. AV KLÆR, UNNTATT SKOTØY	19	55	21	-2	5	16	59	25	-9	-
33 PROD. AV TREVARER	40	50	9	31	1	39	48	14	25	-
34 TREFOREDLING, GRAFISK PROD. OG FORLAGSVIRKSOMHET	9	67	22	-14	2	20	55	25	-4	-
341 TREFOREDLING	12	51	34	-22	3	16	44	41	-25	-
342 GRAFISK PROD. OG FORLAGS- VIRKSOMHET	6	83	12	-6	-	24	64	12	13	1
35 PROD. AV KJEMISKE PROD., MINERÅLØLJE-, KULL-, GUMMI-, OG PLASTPRODUKTER	12	65	23	-11	-	3	66	31	-29	-
351 PROD. AV KJEMISKE RÅVARER	6	60	34	-28	-	-	67	33	-33	-
36 PROD. AV MINERALSKE PROD. .	23	74	4	19	-	25	37	38	-14	-
37 PROD. AV METALLER	20	44	34	-14	2	13	34	50	-37	2
371 PROD. AV JERN, STÅL, OG FERROLEGERINGER	6	36	54	-48	4	6	12	78	-72	4
372 PROD. AV IKKE-JERNHOLDIGE METALLER	33	51	16	17	-	20	54	26	-7	-
38 PROD. AV VERKSTEDPRODUKTER	11	73	15	-4	1	20	71	9	11	-
381 PROD. AV METALLVARER	17	76	7	9	-	18	73	9	9	-
382 PROD. AV MASKINER	15	54	28	-13	4	37	60	3	33	-
383 PROD. AV ELEKTRISKE APPARATER OG MATERIELL ..	13	77	10	4	-	19	58	23	-4	-
384 PROD. AV TRANSPORTMIDLER	5	83	11	-6	-	10	85	5	6	-
39 INDUSTRIPRODUKSJON ELLERS .	20	72	8	12	-	81	19	-	81	-

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYSSSELSETTING.

K O N J U N K T U R B A R O M E T E R .
 TABELL 5 . FAKTISK OG FORVENTET UTVIKLING
 I GJENNOMSNITTLIG SYSSELSETTING. PROSENT.

NÆRING	FORVENTET UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FAKTISK UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FORVENTET UTVIKLING FRA 3. KV. 1980 TIL 4. KV. 1980				
	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.			
	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.			
2,3 BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI	10	76	11	-1	3	12	72	15	-3	1	15	69	13	2	4
2 BERGVERKSDRIFT	-	100	-	-	-	17	73	10	8	-	-	92	8	-8	-
23 BRYTING OG UTVINNING AV MAL	-	100	-	-	-	10	78	12	-2	-	-	90	10	-10	-
29 BERGVERKSDRIFT ELLERS	-	100	-	-	-	52	48	-	52	-	-	100	-	-	-
3 INDUSTRI	10	75	12	-1	3	12	72	15	-3	1	15	68	13	2	4
31 PROD. AV NÆRINGSMIDLER, DRIKKEVARER OG TOBAKKSVARER	11	75	11	1	2	12	76	12	-	-	24	60	13	11	2
32 PROD. AV TEKSTIL- OG BEKLED- NINGSVARER, LÆR OG LÆRVARER	19	72	7	11	2	10	76	15	-5	-	17	69	13	3	1
321 PROD. AV TEKSTILVARER ...	14	86	-	14	-	5	83	12	-8	-	20	65	14	5	1
322 PROD. AV KLÆR, UNNTATT SKOTØY	33	42	24	9	-	21	68	11	10	-	9	76	15	-7	-
33 PROD. AV TREVARER	20	64	11	9	5	4	70	26	-22	1	21	61	12	9	6
34 TREFOREDLING, GRAFISK PROD. OG FORLAGSVIRKSOMHET	1	93	6	-5	-	1	95	5	-4	-	4	78	16	-11	2
341 TREFOREDLING	1	95	4	-4	-	2	89	9	-8	-	4	65	31	-26	-
342 GRAFISK PROD. OG FORLAGS- VIRKSOMHET	1	91	8	-7	-	-	99	1	-1	-	4	89	3	1	3
35 PROD. AV KJEMISKE PROD., MINERALOLJE-, KULL-, GUMMI-, OG PLASTPRODUKTER	7	78	9	-2	6	7	77	16	-9	-	4	78	7	-4	10
351 PROD. AV KJEMISKE RÅVARER	6	83	-	6	11	6	94	-	6	-	-	87	-	-	13
36 PROD. AV MINERALSKE PROD. .	-	96	4	-4	-	5	82	8	-4	5	2	98	-	2	-
37 PROD. AV METALLER	8	79	7	-	6	17	72	6	11	6	2	86	5	-4	6
371 PROD. AV JERN, STÅL, OG FERROLEGERINGER	5	74	15	-10	5	3	78	7	-3	12	4	71	12	-8	13
372 PROD. AV IKKE-JERNHOLDIGE METALLER	10	83	-	10	7	29	66	5	24	-	-	100	-	-	-
38 PROD. AV VERKSTEDPRODUKTER	15	64	18	-3	3	20	57	23	-3	-	23	57	17	6	3
381 PROD. AV METALLVARER	6	78	9	-3	7	22	70	9	13	-	5	76	8	-2	11
382 PROD. AV MASKINER	14	82	3	10	1	11	66	23	-12	-	50	42	8	42	-
383 PROD. AV ELEKTRISKE APPARATER OG MATERIELL ..	22	60	18	3	-	22	53	24	-2	-	18	58	24	-6	-
384 PROD. AV TRANSPORTMIDLER	16	50	29	-13	4	24	47	28	-4	-	16	58	22	-6	3
39 INDUSTRIPRODUKSJON ELLERS .	-	79	21	-21	-	-	81	19	-19	-	11	78	12	-	-

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYSSELSETTING.

KONJUNKTURBAROMETER.
 TABELL 6. FAKTISK OG FORVENTET UTVIKLING
 I PRODUKSJONSVOLUMET. PROSENT.

NÆRING	FORVENTET UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FAKTISK UTVIKLING FRA 2. KV. 1980 TIL 3. KV. 1980					FORVENTET UTVIKLING FRA 3. KV. 1980 TIL 4. KV. 1980				
	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.	STØRRE	MINDRE	IRREL.			
	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.	- UEND- HØYERE RET LAVERE I	- NETTO HØYERE RET LAVERE I	- ALT UOPPG.			
2,3 BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI	19	55	24	-5	3	14	49	37	-22	-	30	49	18	12	3
2 BERGVERKSDRIFT	6	84	10	-4	-	9	25	66	-57	-	21	74	5	16	-
23 BRYTING OG UTVINNING AV MAL	-	88	12	-12	-	-	26	74	-74	-	21	79	-	21	-
29 BERGVERKSDRIFT ELLERS	52	48	-	52	-	52	21	27	25	-	21	52	27	-7	-
3 INDUSTRI	19	55	24	-5	3	14	49	36	-22	-	30	49	18	12	3
31 PROD. AV NÆRINGSMIDLER, DRIKKEVARER OG TOBAKKSVARER	22	57	19	3	2	22	46	33	-11	-	34	47	16	18	2
32 PROD. AV TEKSTIL- OG BEKLED- NINGSVARER, LÆR OG LÆRVARER	16	59	22	-6	3	9	64	27	-17	-	38	46	15	23	1
321 PROD. AV TEKSTILVARER ...	9	73	18	-9	-	5	72	23	-19	-	45	38	15	30	1
322 PROD. AV KLÆR, UNNTATT SKOTØY	32	27	37	-5	4	20	48	32	-11	-	26	55	19	7	-
33 PROD. AV TREVARER	30	47	18	13	5	13	58	28	-15	1	41	41	11	30	6
34 TREFOREDLING, GRAFISK PROD. OG FORLAGSVIRKSOMHET	9	69	22	-12	-	7	63	30	-23	-	20	61	17	3	2
341 TREFOREDLING	13	65	22	-8	-	4	59	38	-34	-	11	57	31	-20	-
342 GRAFISK PROD. OG FORLAGS- VIRKSOMHET	6	73	21	-16	-	10	67	23	-14	-	28	64	5	22	3
35 PROD. AV KJEMISKE PROD., MINERALOLJE-, KULL-, GUMMI-, OG PLASTPRODUKTER	19	58	16	3	6	12	57	31	-18	-	41	39	9	32	10
351 PROD. AV KJEMISKE RÅVARER	6	67	17	-11	11	-	64	36	-36	-	71	14	2	69	13
36 PROD. AV MINERALSKE PROD. .	9	77	15	-6	-	9	38	47	-38	5	14	59	27	-13	-
37 PROD. AV METALLER	40	44	10	30	6	2	44	52	-51	2	9	56	32	-24	3
371 PROD. AV JERN, STÅL, OG FERROLEGERINGER	40	36	19	20	5	3	20	73	-70	4	7	28	59	-53	6
372 PROD. AV IKKE-JERNHOLDIGE METALLER	40	52	2	38	7	1	65	34	-34	-	11	80	9	2	-
38 PROD. AV VERKSTEDPRODUKTER	14	47	36	-22	3	21	41	38	-17	-	35	44	18	18	3
381 PROD. AV METALLVARER	7	67	20	-13	7	26	63	11	15	-	13	64	13	-	11
382 PROD. AV MASKINER	17	57	26	-9	1	10	36	54	-44	-	56	41	4	52	-
383 PROD. AV ELEKTRISKE APPARATER OG MATERIELL ..	27	44	29	-2	-	30	22	48	-18	-	57	18	25	32	-
384 PROD. AV TRANSPORTMIDLER	8	36	51	-42	4	22	46	32	-10	-	20	53	23	-4	4
39 INDUSTRIPRODUKSJON ELLERS .	7	72	21	-14	-	6	52	41	-35	-	24	68	8	16	-

RESULTATENE ER BEREGNET VED Å VEIE HVERT SVAR MED FORETAKENES SYSSSELSETTING.

Tabell 7. Industriproduksjon. Endring i sesongkorrigert indeks fra foregående tremånedersperiode. Prosent

	1979/80			
	Sept.-nov.	Des.-feb.	Mars-mai	Juni-aug.
Bergverksdrift ¹⁾ , industri og kraftforsyning	-2,2	-1,3	1,4	3,0
Bergverksdrift ¹⁾	-1,6	6,9	-4,0	1,8
Industri	-2,4	-0,1	2,3	2,9
Kraftforsyning	-0,3	-8,6	-3,6	4,1
Produksjon etter anvendelse:				
Eksport	-3,1	1,5	0,8	2,9
Konsum	0,4	-2,8	4,4	-0,3
Investering	-5,3	-0,7	2,9	5,8
Vareinnsats i bygg og anlegg	-2,2	-1,2	2,6	4,1
Vareinnsats ellers	-0,3	-3,2	-1,3	6,5

1) Utenom utvinning av olje og naturgass.

Tabell 8. Industriproduksjon. Endring i ukorrigert indeks fra samme periode året før. Prosent

	Mars-mai	Juni-aug.
Industri i alt	2,6	2,3
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	4,0	2,9
Tekstilvarer, bekledningsvarer, lær og lærvarer	5,1	0,9
Trevarer	4,3	0,0
Treforedling	2,3	4,6
Grafisk produksjon og forlagsvirksomhet	0,1	2,9
Kjemiske produkter, mineralolje-, kull-, gummi- og plastprodukter	-0,3	-0,7
Mineralske produkter	10,1	4,0
Jern, stål og ferrolegeringer	-2,9	-2,9
Ikke-jernholdige metaller	3,3	1,9
Metallvarer	7,2	8,3
Maskiner	6,4	3,4
Elektriske apparater og materiell	2,7	8,7
Transportmidler	-1,1	2,4
Tekniske og vitenskapelige instrumenter, foto- og optiske artikler	4,1	-3,4
Industriproduksjon ellers	-17,3	-24,3

Tabell 9. Registrert arbeidsløshet. 1 000 personer

	1979					1980				
	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
I alt	21,2	18,5	18,5	22,2	20,0	16,5	15,9	17,4	23,7	20,4
Herav industri, kraftforsyning, bergverksdrift (inkl. oljeutv.) og bygge- og anleggsvirksomhet	8,8	6,7	6,4	6,3	5,8	6,2	5,4	5,8	6,5	..

Tabell 10. Arbeidsmarkedet. Endring i sesongkorrigerte tall fra foregående tremånedersperiode. Prosent

	1979/80			
	Okt.-des.	Jan.-mars	April-juni	Juli-sept.
Arbeidsløshet	-5,4	-3,8	-2,0	12,2
Ledige plasser	0,8	16,5	1,5	-4,3

Tabell 11. Detaljomsetning

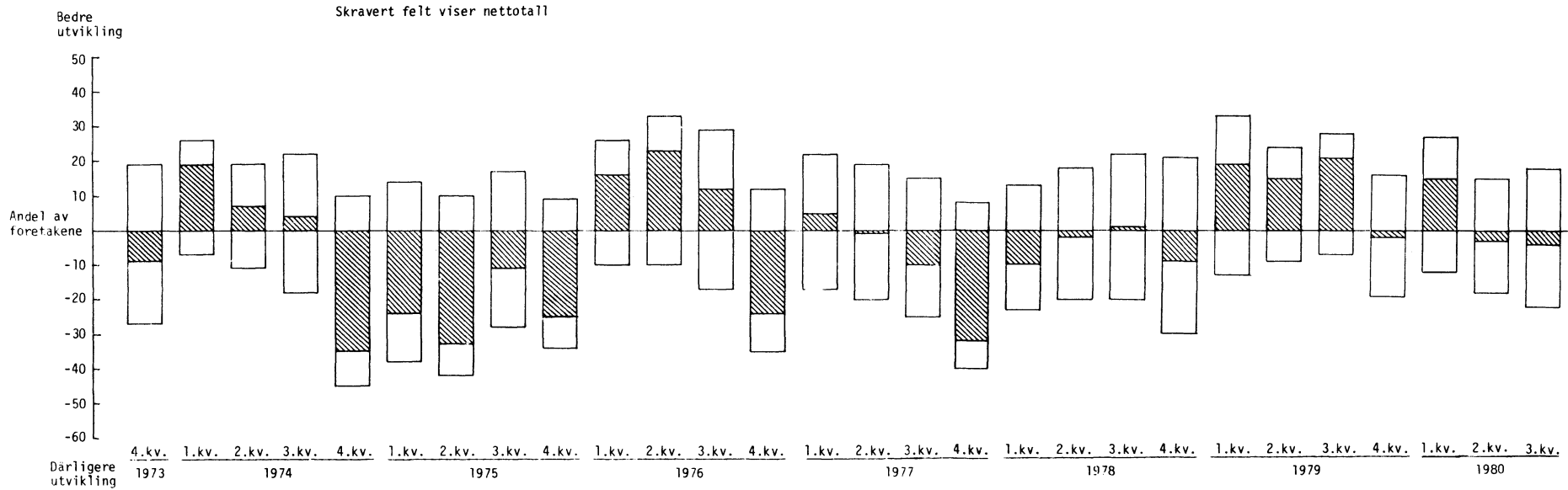
	1979/80			
	Sept.-nov.	Des.-feb.	Mars-mai	Juni-aug.
<u>Omsetningsvolum i alt, sesongkorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode ..	-0,1	-1,5	-2,0	0,8
<u>Omsetningsverdi, ukorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere				
I alt	6,4	6,8	6,0	7,2
Av dette:				
Nærings- og nytelsesmidler	8,6	7,7	8,8	10,9
Møbler og innbo	0,4	6,3	5,0	5,8
Bekledning og tekstilvarer	3,8	6,2	4,6	3,9
Motorkjøretøyer og bensin	9,2	8,9	6,0	6,5

Tabell 12. Utenrikshandel¹⁾

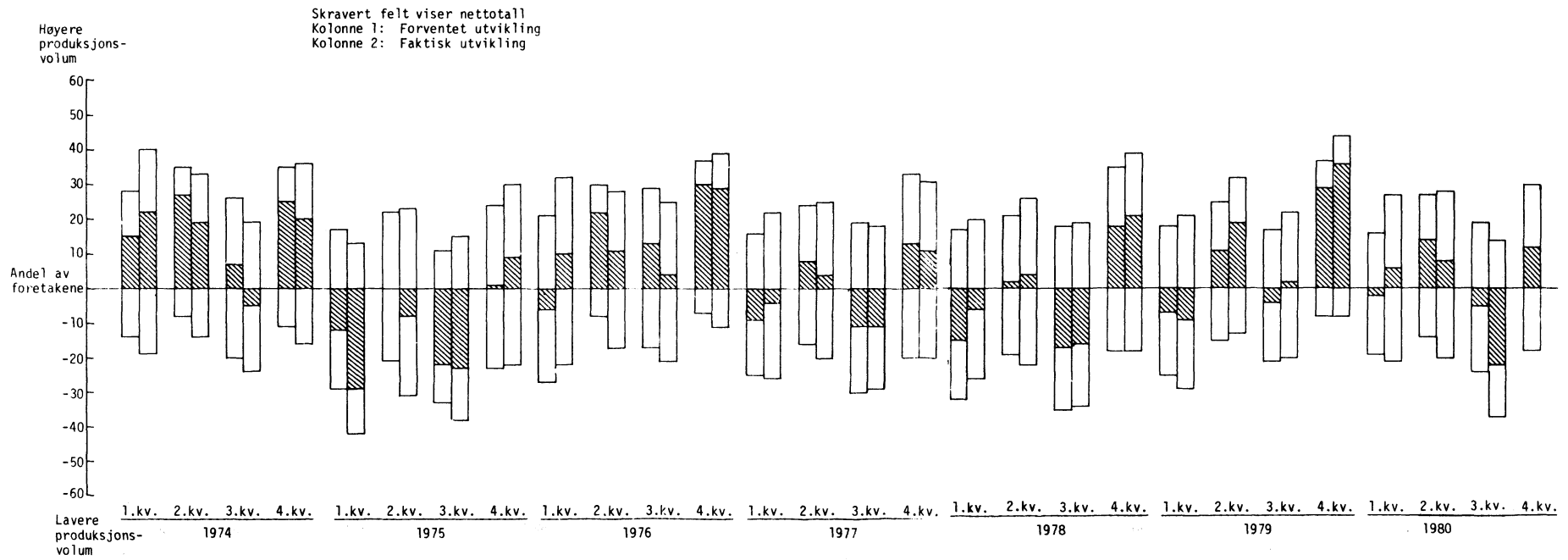
	1979/80			
	Okt.-des.	Jan.-mars	April-juni	Juli-sept.
<u>Eksportverdi</u>				
Sesongkorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	4,3	4,1	-1,6	4,3
Ukorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere	27,9	23,2	13,5	4,1
<u>Importverdi</u>				
Sesongkorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	10,1	7,6	0,3	-0,2
Ukorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere	34,3	39,2	28,1	21,4

1) For eksporten regnet uten skip, oljeplattformer m.v., råolje og gass, for importen uten skip og oljeplattformer m.v.

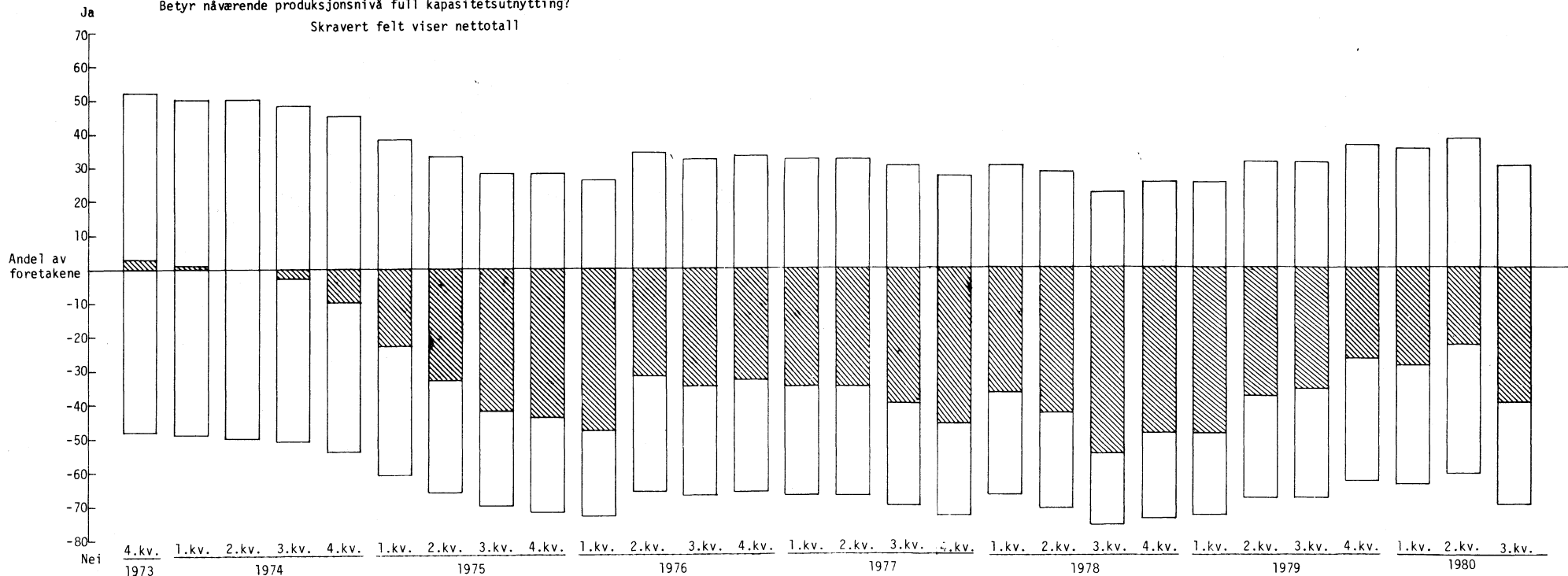
Figur 1. Situasjonsvurdering ved utgangen av kvartalet. Generell bedømmelse av utsiktene for foretaket for kommende kvartal i forhold til situasjonen i inneværende kvartal.

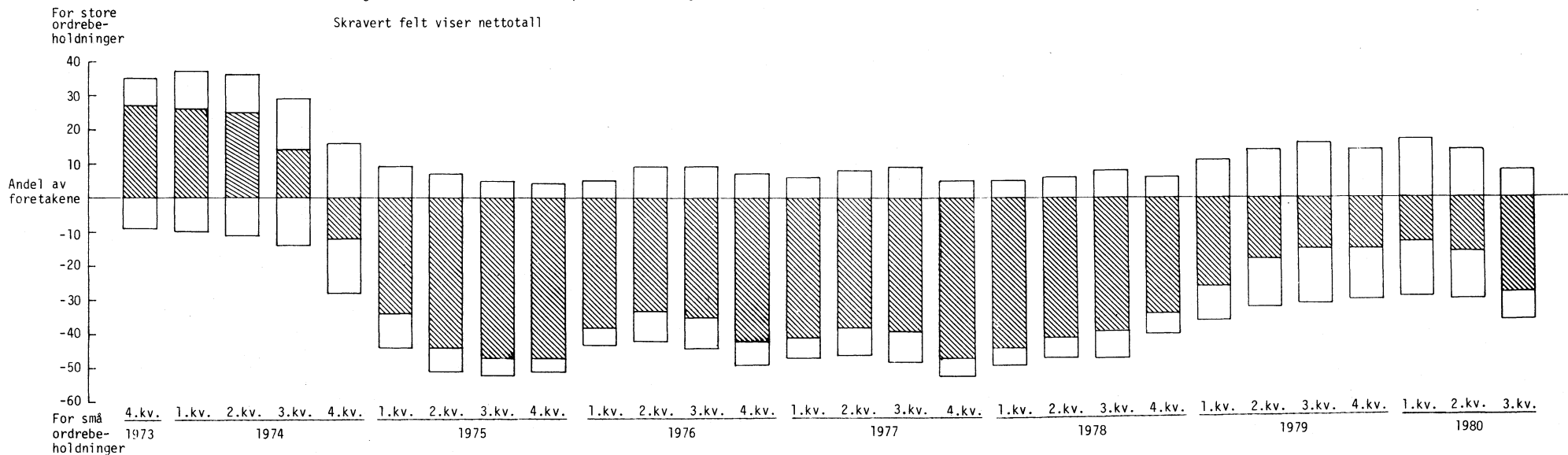
Figur 2. Forventet og faktisk utvikling. Totalt produksjonsvolum

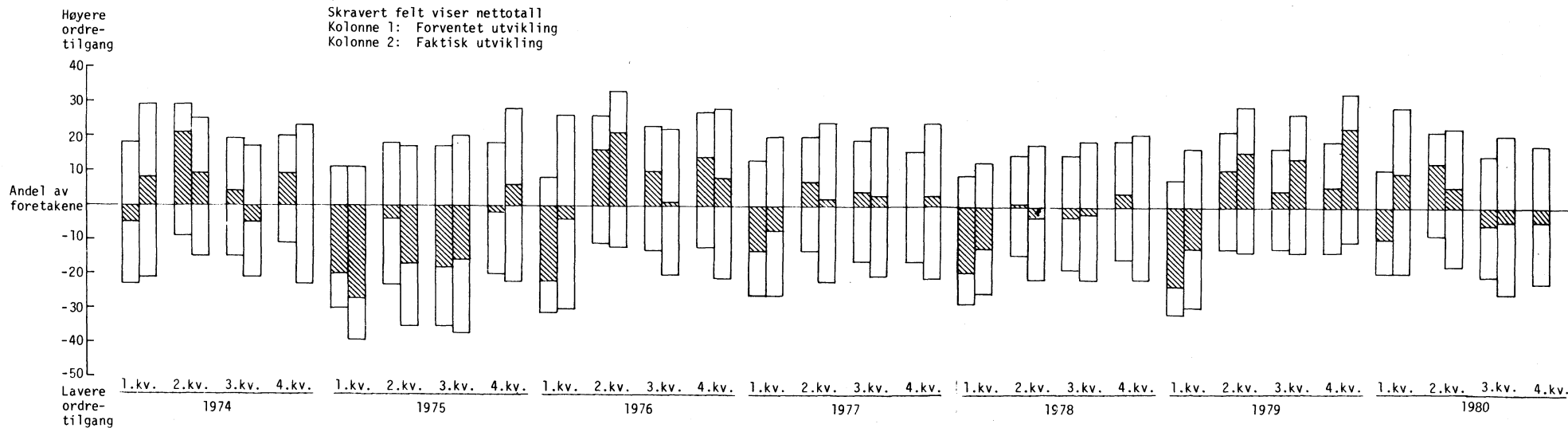
Figur 3. Situasjonsvurdering ved utgangen av kvartalet.
Betyr nåværende produksjonsnivå full kapasitetsutnytting?

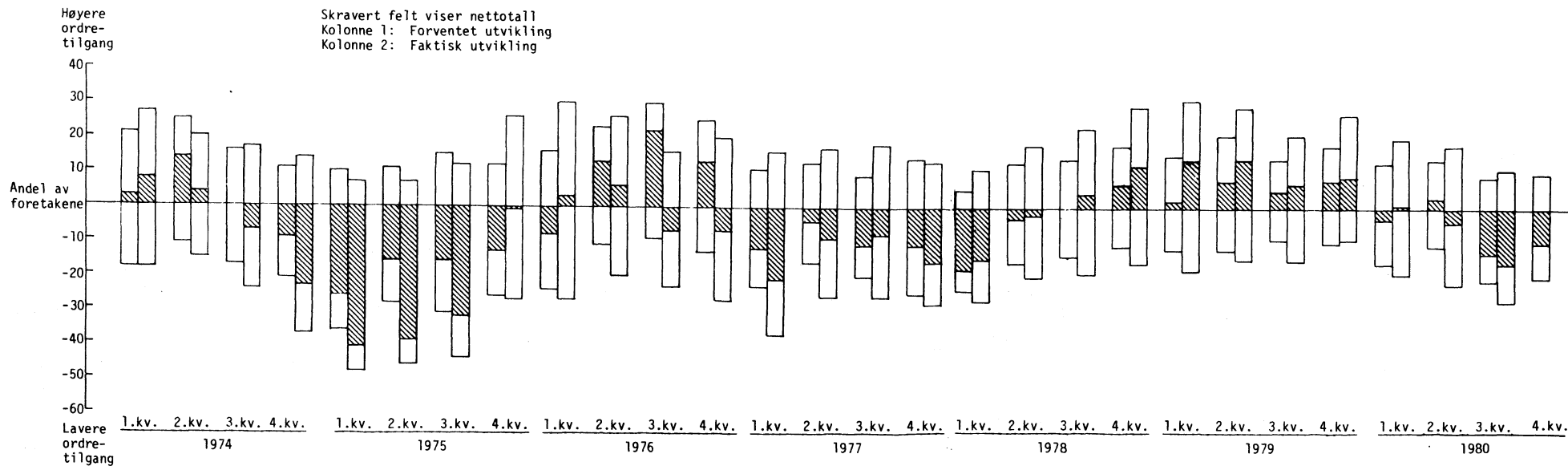
Figur 4. Situasjonsvurdering ved utgangen av kvartalet.
Størrelsen av ordrebeholdningene i forhold til nåværende produksjonsomfang

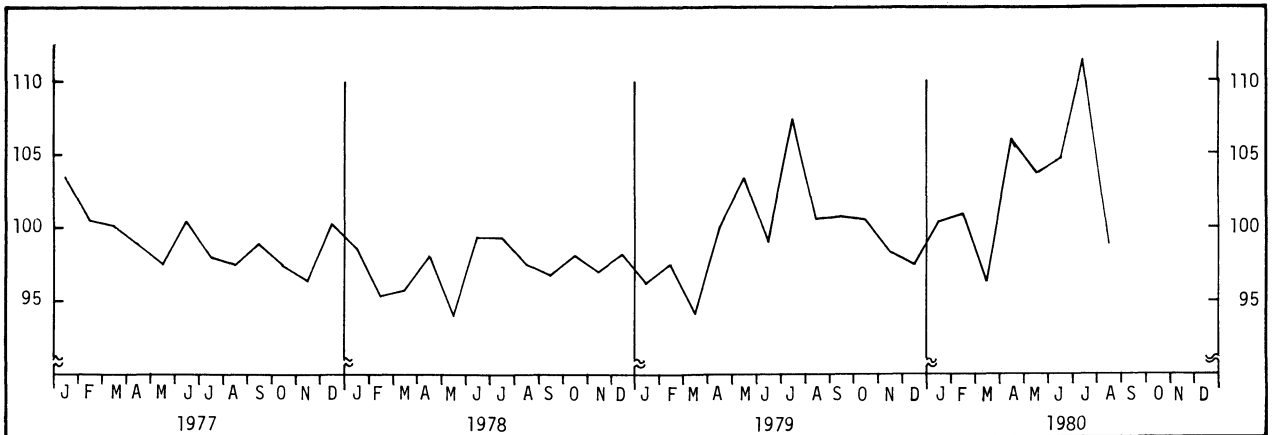
Figur 5. Forventet og faktisk utvikling. Ordretilgang fra hjemmemarkedet.

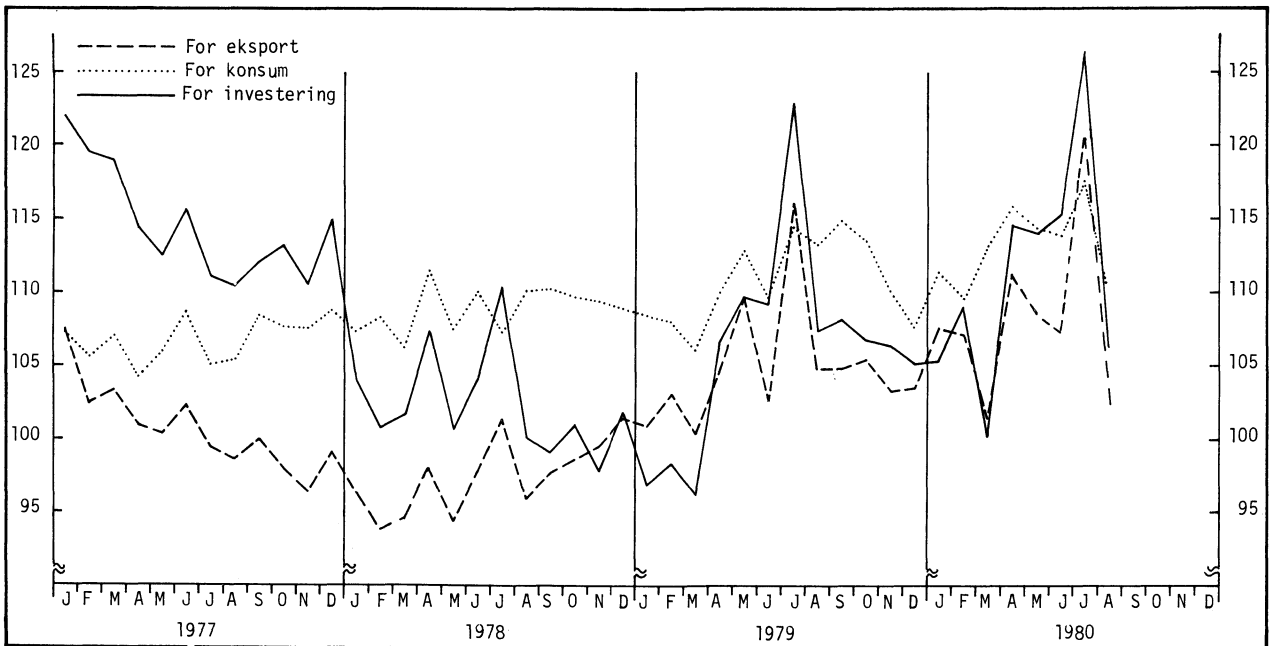
Figur 6. Forventet og faktisk utvikling. Ordretilgang fra eksportmarkedet

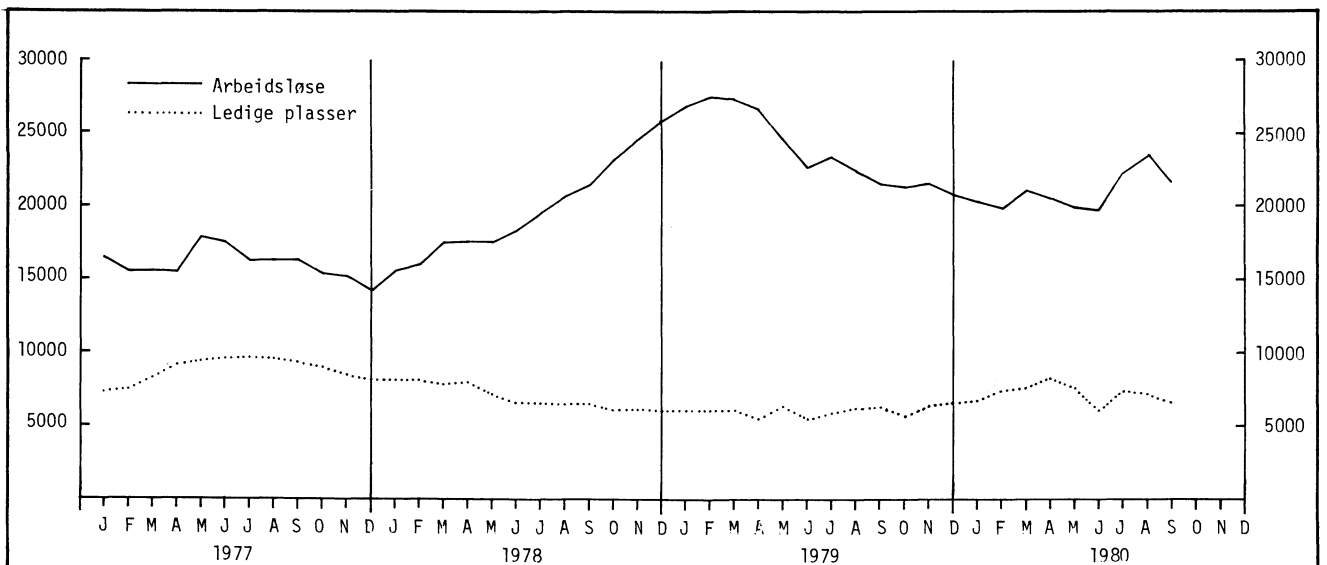
Figur 7. Sesongkorrigert produksjonsindeks for industrien (utenom oljeutvinning). 1975 = 100

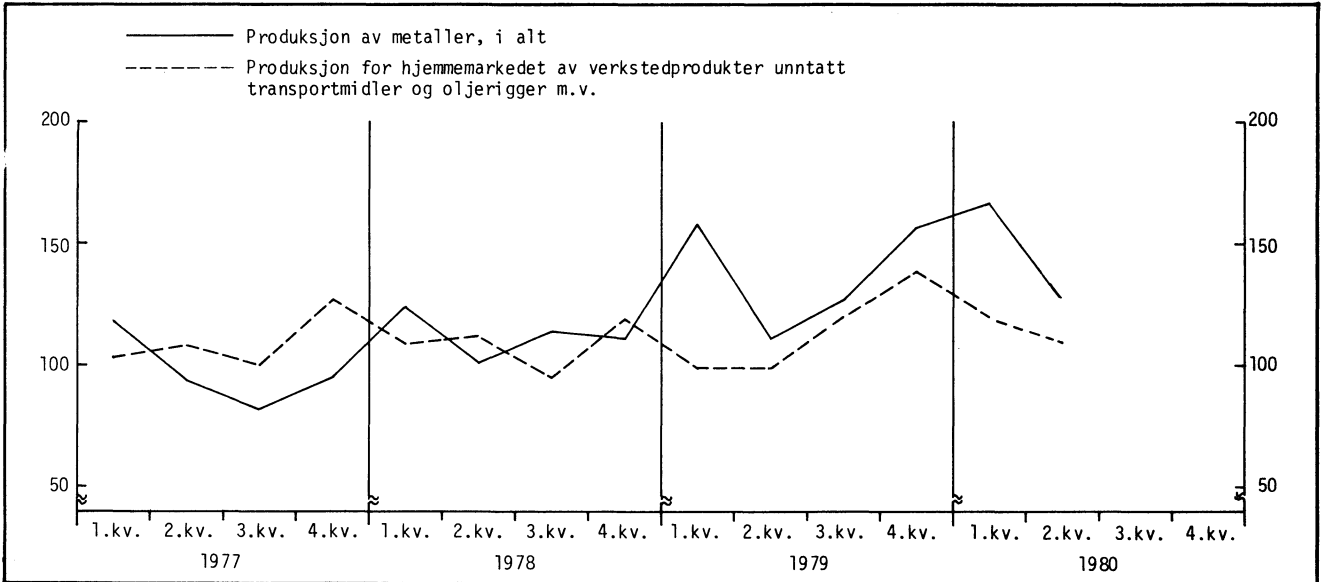
Figur 8. Sesongkorrigert indeks for produksjon etter anvendelse. 1975 = 100
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning (utenom oljeutvinning)

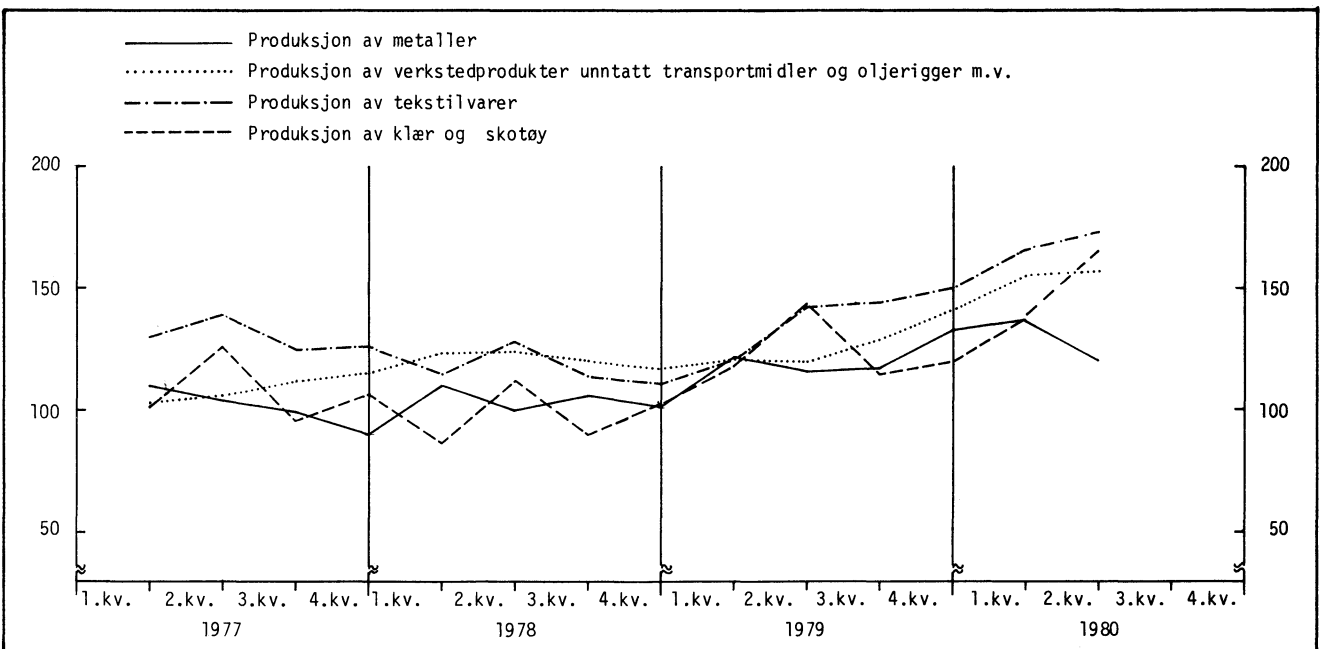
Figur 9. Arbeidsmarkedet
Sesongkorrigererte tall for registrerte arbeidsløse og ledige plasser

Figur 10. Verdi av ordretilgang. 1976 = 100

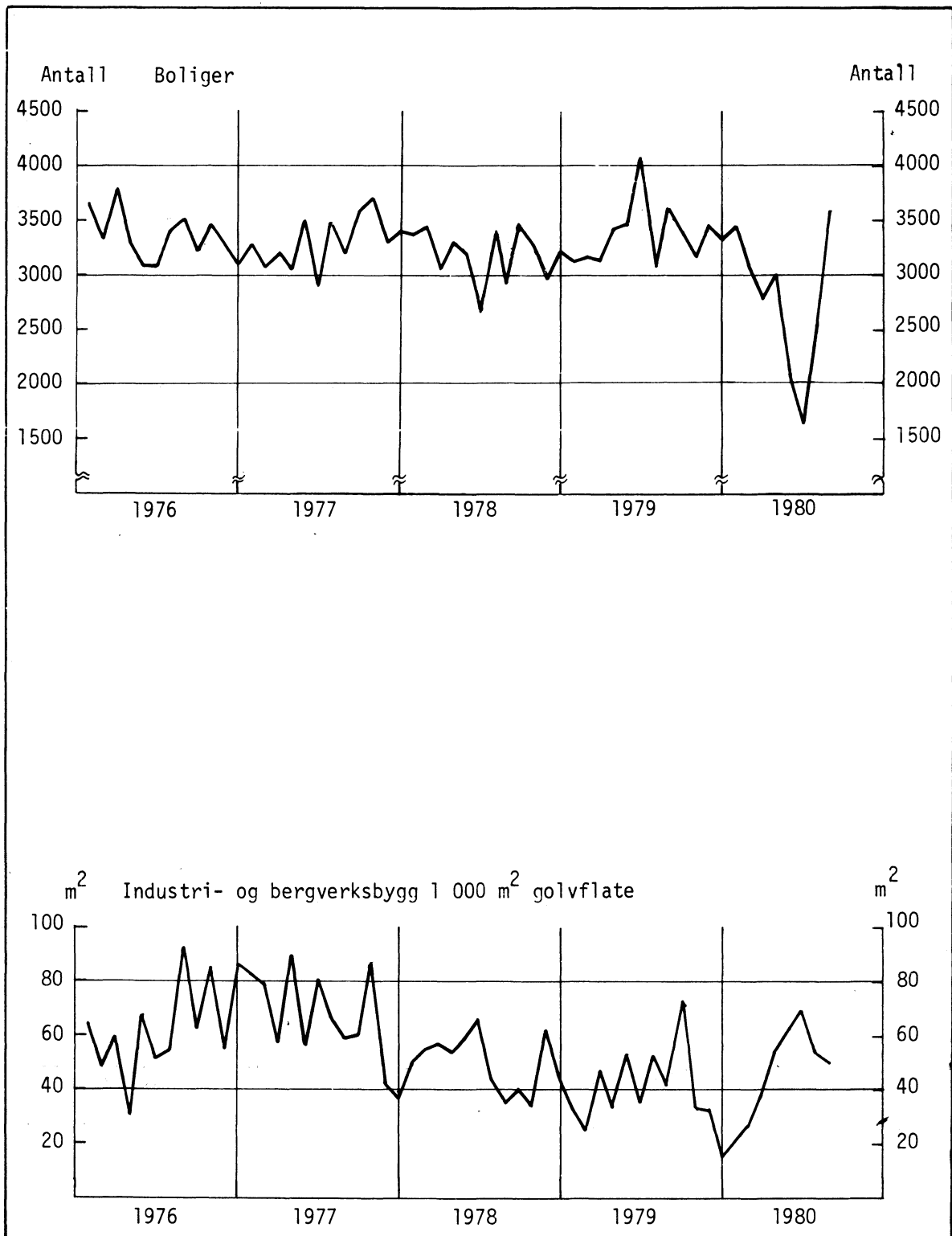

Figur 11. Verdi av ordreserleve. 1976 = 100

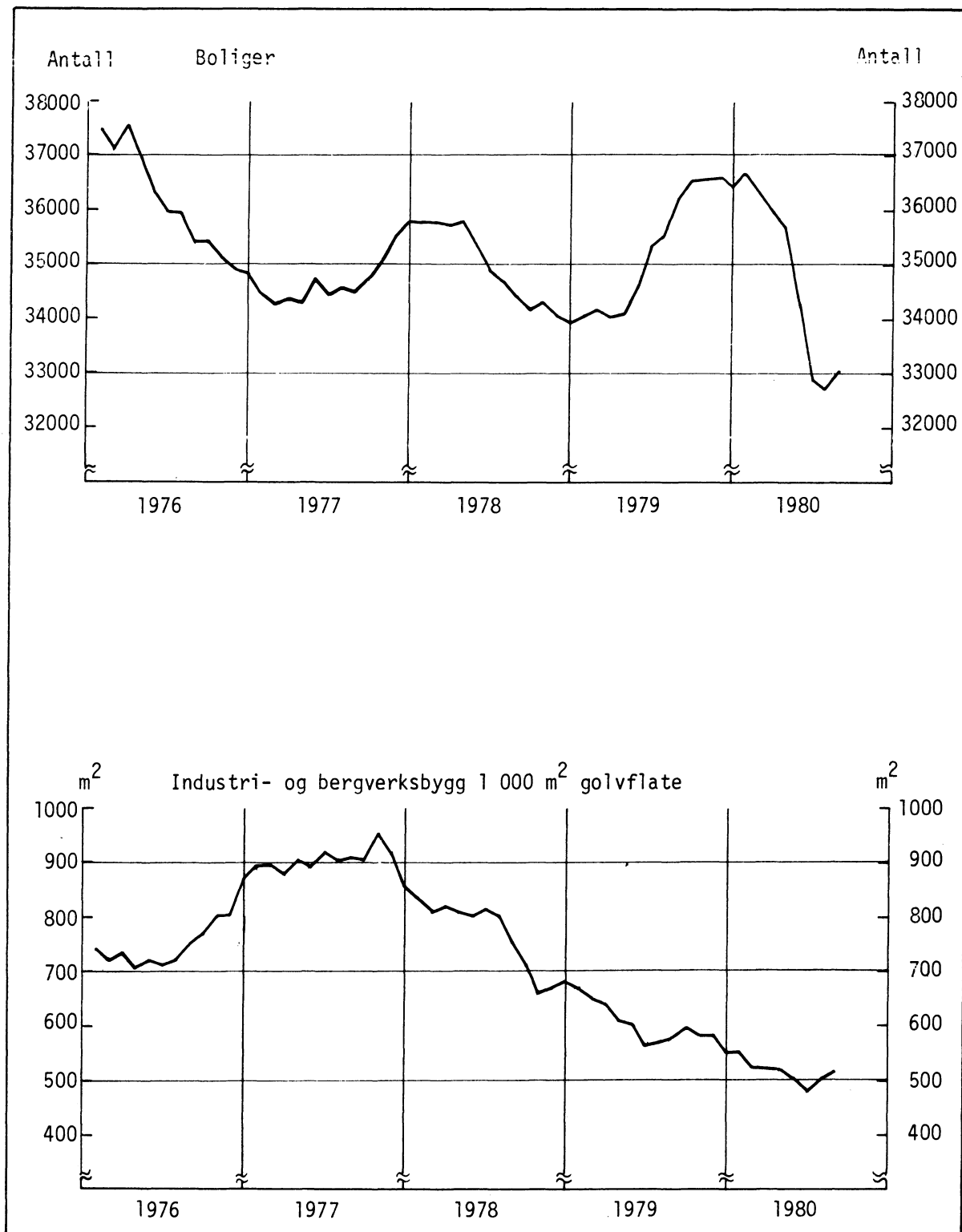
Figur 12.

Bygg satt i gang. Sesongkorrigert

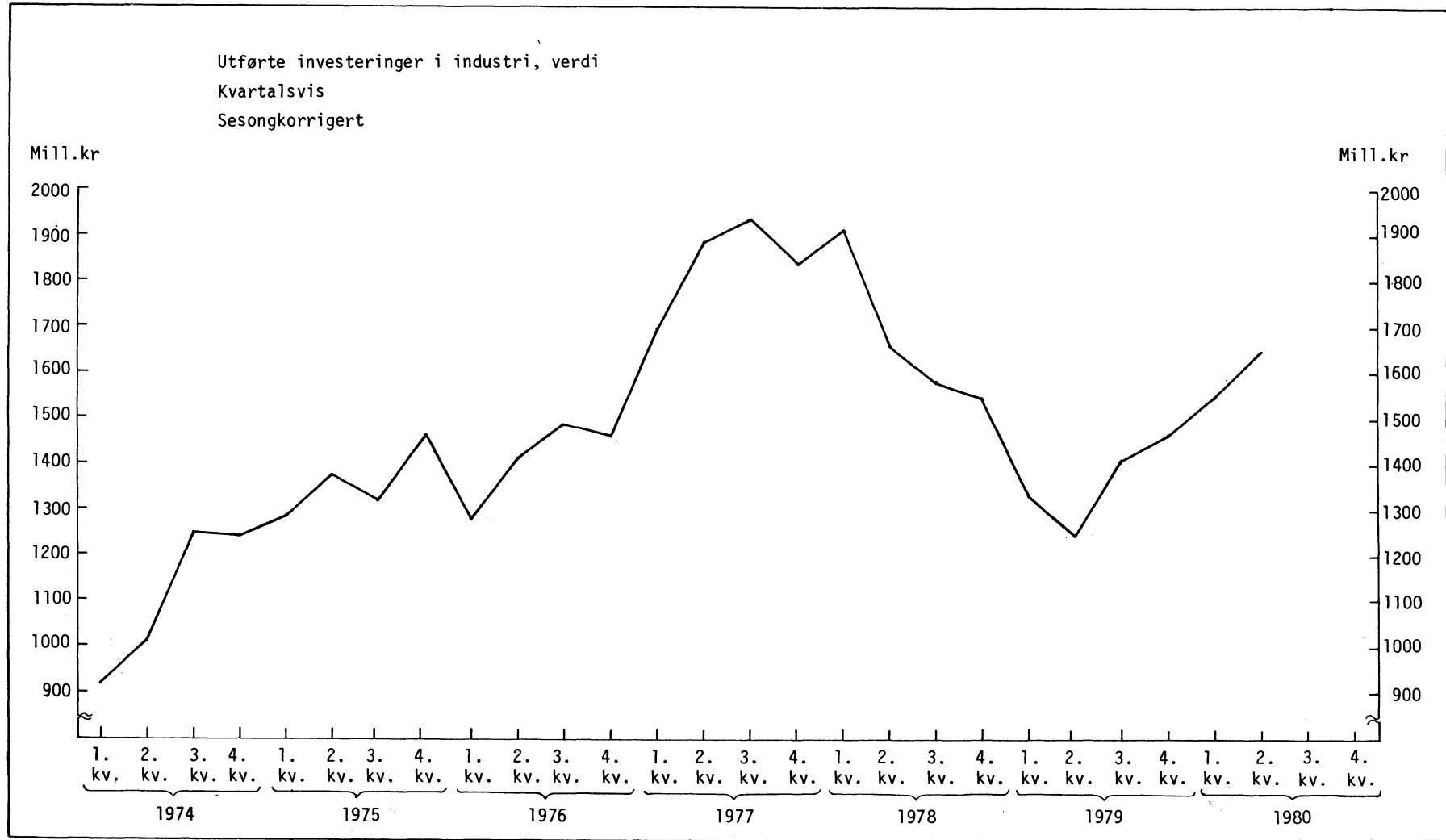

Figur 13.

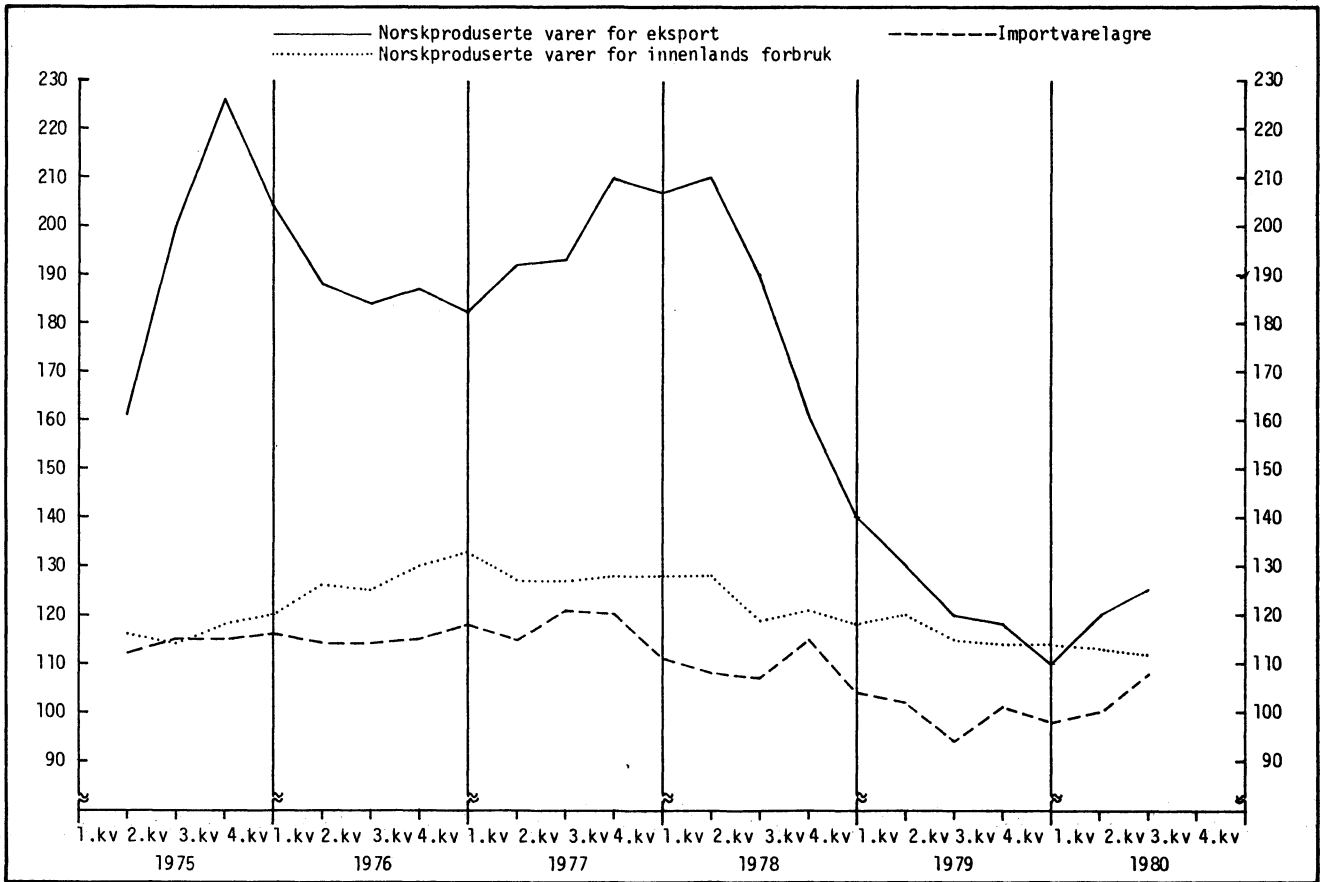
Bygg under arbeid ved utgangen av hver måned. Sesongkorrigert

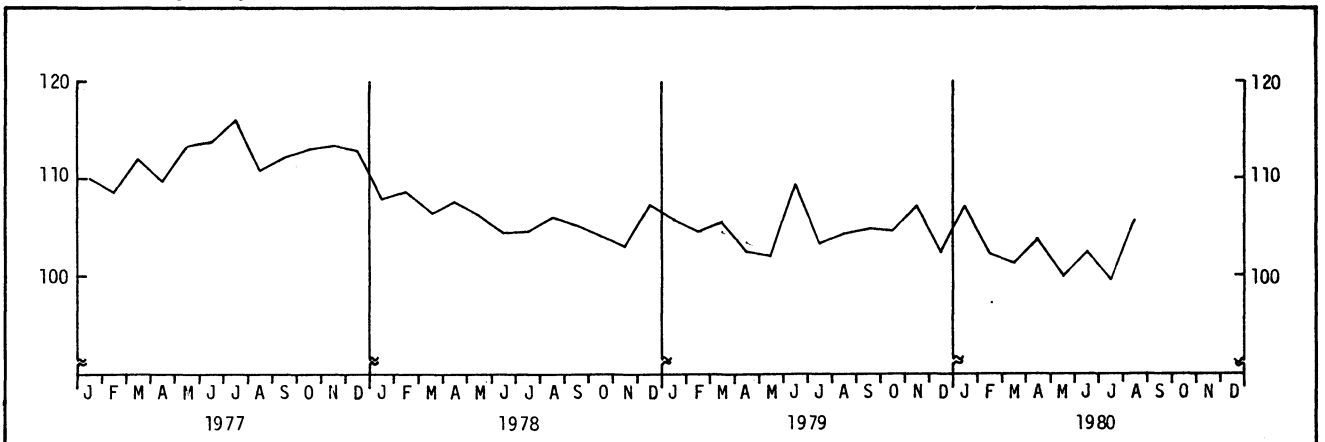
Figur 14.

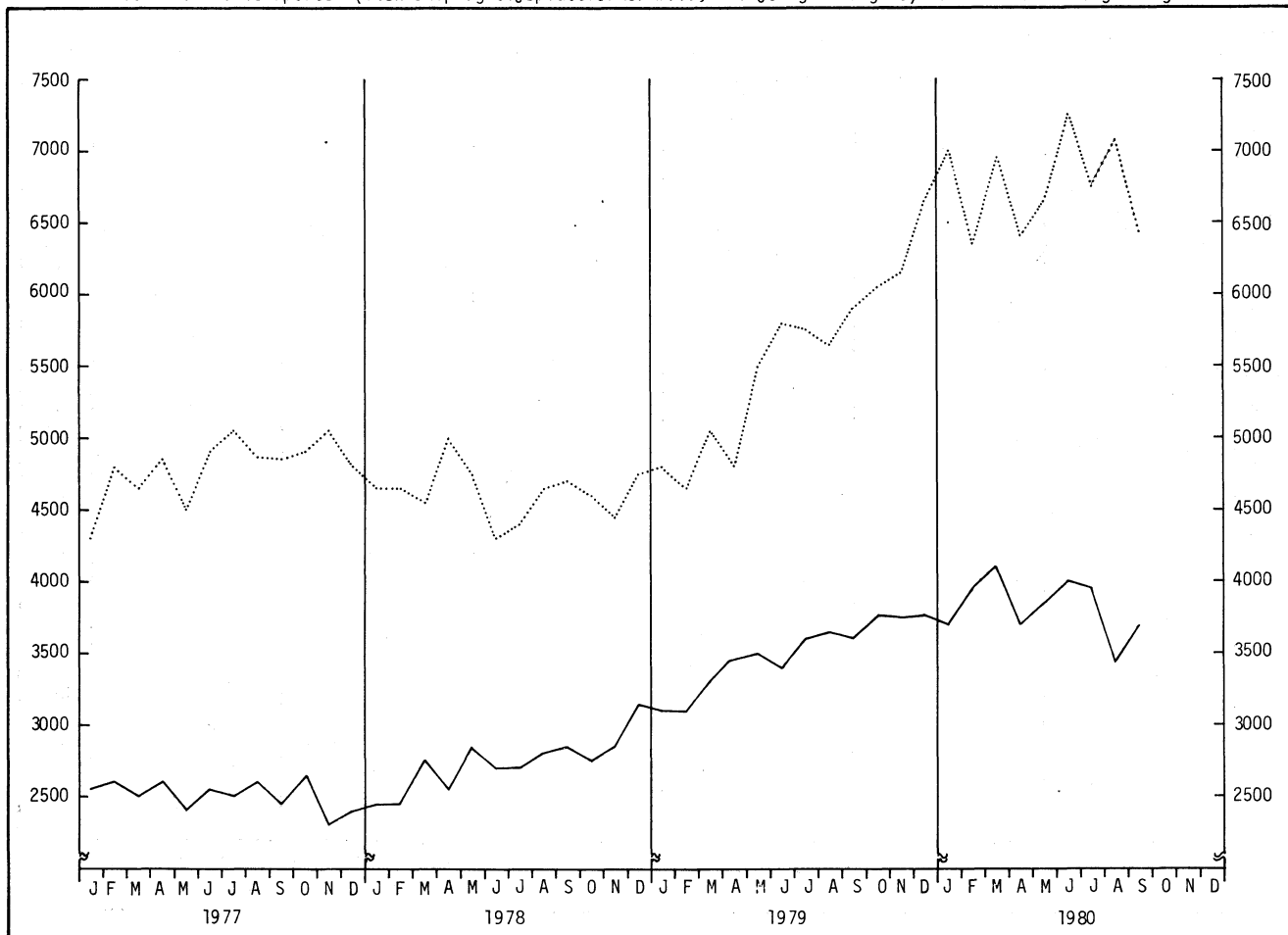
Figur 15. Lagervolum. 1970 = 100

Figur 16. Detaljomsetningsvolum.
 Sesongkorrigert. 1975 = 100

Figur 17. Verdi av vareimporten (uten skip og oljeplattformer m.v.). Mill.kr. Sesongkorrigert
Verdi av vareeksporten (uten skip og oljeplattformer m.v., råolje og naturgass). Mill.kr. Sesongkorrigert _____

Figur 18. Volum av vareimporten (uten skip og oljeplattformer m.v.). Sesongkorrigert
Volum av vareeksporten (uten skip, oljeplattformer m.v., råolje og naturgass). Sesongkorrigert _____
1970 = 100

